

UCHWAŁA NR VI/XLIV/610/23
RADA POWIATU WEJHEROWSKIEGO

z dnia 15 grudnia 2023 r.

w sprawie uchwalenia Powiatowego Programu Wsparcia Osób Starszych na lata 2024-2034

Na podstawie: art. 4 ust. 1 pkt 5a, art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1526 ze zm.) oraz art. 19 pkt 1 i 16 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023r. poz. 901 ze zm.),

Rada Powiatu Wejherowskiego
uchwala, co następuje:

§ 1.

Uchwala się Powiatowy Program Wsparcia Osób Starszych na lata 2024-2034, o treści stanowiącej załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Wejherowskiego.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Powiatu Wejherowskiego

Józef Reszke

Załącznik do uchwały Nr VI/XLIV/610/23
Rada Powiatu Wejherowskiego
z dnia 15 grudnia 2023 r.

POWIATOWY PROGRAM WSPARCIA OSÓB STARSZYCH NA LATA 2024-2034

I. Spis treści

I. Wprowadzenie	3
II. Rekomendacja dla Powiatowego Programu Wsparcia Seniorów w powiecie wejherowskim na lata 2024 – 2034.	4
III. Sytuacja seniorów w powiecie wejherowskim.	5
IV. Wyniki badań ilościowych	24
1.1. Charakterystyka społeczno-demograficzna respondentów.	24
1.2. Stan zdrowia osób starszych powiatu wejherowskiego.	26
1.3. Sytuacja materialna osób starszych w powiecie wejherowskim.	29
1.4. Aktywność zawodowa i społeczna osób starszych.	30
1.5. Problemy i potrzeby wskazane przez osoby starsze dotyczące funkcjonowania w lokalnym środowisku.	35
1.6. Korzystanie z pomocy przez osoby starsze w powiecie wejherowskim.	41
1.7. Dostęp do informacji o wydarzeniach kulturalnych i działaniach podejmowanych na rzecz seniorów w gminie/ powiecie.	43
V. Analiza SWOT	44
VI. Cele i zadania.....	46
Priorytet I. Zapewnienie seniorom bezpieczeństwa socjalnego	46
Priorytet II. Zwiększenie aktywnego udziału osób starszych w życiu społecznym, kulturalnym, edukacyjnym i zawodowym.....	47
Priorytet III. Zdrowie, profilaktyka i rehabilitacja osób starszych	48
Priorytet IV. Wizerunek osób starszych.	49
VII. Realizatorzy programu.	50
VIII. Źródła finansowania.....	50
IX. Monitoring i ewaluacja.....	50
Spis Wykresów.....	51
Spis Tabel.....	52

I. Wprowadzenie

Zadaniem własnym powiatu zgodnie z art. 19 ust 16 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U z 2023 r. poz. 901) jest podejmowanie działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych.

Powiatowy Program Wsparcia Seniorów w Powiecie Wejherowskim na lata 2024 - 2034 stanowi część polityki społecznej Powiatu Wejherowskiego wynikającej z Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w obszarach bezpieczeństwa socjalnego seniorów, aktywnego udziału osób starszych w życiu społecznym, kulturalnym, edukacyjnym i zawodowym, zdrowia, profilaktyki i rehabilitacji osób starszych, oraz ich wizerunku.

Program ma na celu tworzenie warunków do działań promujących aktywność seniorów w aspekcie społecznym, edukacyjnym, kulturalno – rekreacyjnym oraz zwiększenia dostępności do usług socjalnych.

Zagadnienia związane ze starzeniem się społeczeństw znajdują odzwierciedlenie w aktach prawa międzynarodowego i krajowego. Według prognoz Departamentu Spraw Ekonomicznych i Społecznych ONZ Polska będzie w 2060 roku najstarszym pod względem mieszkańców krajem w Europie. Odsetek osób w wieku 60+ będzie wynosił ponad 36%. Według Banku Światowego obecnie w Polsce 16% ludności to osoby powyżej 60 roku życia, w województwie pomorskim 15 % ,w powiecie wejherowskim 12%. Według prognoz GUS w roku 2060 w województwie pomorskim udział osób w wieku 65+ i więcej przewiduje się na poziomie 30%, a w naszym powiecie seniorzy stanowiąc będą ponad 28% ogółu mieszkańców.

Prognozy demograficzne zmuszają do podejmowania działań nie tylko o charakterze pomocowym w aspekcie opiekuńczym czy socjalnym, ale również w aspekcie utrzymania wysokiej aktywności społecznej, zdrowotnej, zawodowej i edukacyjnej seniorów, co w dobie szybkiego rozwoju technicznego i społecznego pozwoli na samodzielność i sprawność seniorów na miarę obecnych wymagań cywilizacyjnych.

Do opracowania niniejszego Programu, Zarząd Powiatu Wejherowskiego powołał Zespół, w skład którego weszli przedstawiciele Starostwa Powiatowego w Wejherowie, ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu wejherowskiego, domów pomocy społecznej działających na terenie powiatu, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie, organizacji pozarządowych aktywnie działających na rzecz osób starszych.

Uwzględniono w programie wytyczne ustawy z dnia 11 września 2015 roku o osobach starszych (Dz. U. z 2015 poz. 1705), założenia Długofalowej Polityki Senioralnej w Polsce na lata 2014 – 2020 przyjęte Uchwałą nr 238 Rady Ministrów 24 grudnia 2013 roku (Dz. U. z 2014r poz. 114), zastąpionej w 2018 roku dokumentem „Polityka społeczna wobec osób starszych 2030 Bezpieczeństwo – Uczestnictwo – Solidarność” przyjętym Uchwałą nr 161 Rady Ministrów 26 października 2018 roku (M.P. z 2018r. poz. 1169) oraz Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021– 2030.

Założenia do niniejszego programu opracowano w oparciu o dane statystyczne dotyczące seniorów zamieszkujących na terenie powiatu wejherowskiego oraz na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych wśród mieszkańców powiatu wejherowskiego w wieku 65+. Wykorzystano także badania przeprowadzone przez GUS w latach 2021 i 2023, które przedstawiono w opracowaniach „Sytuacja osób starszych w Polsce w roku 2021” i „ Prognoza ludności na lata 2023 -2060”, raport komisji ekspertów ds. osób starszych opracowany przez Rzecznika Praw Obywatelskich „Sytuacja osób starszych w Polsce – wyzwania i rekomendacje” oraz opracowanie Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej „Informacja o sytuacji osób starszych w Polsce za 2021 rok” .

II. Rekomendacja dla Powiatowego Programu Wsparcia Seniorów w powiecie wejherowskim na lata 2024 – 2034.

Tworzenie warunków dla aktywności i pełnoprawnego uczestnictwa w życiu społecznym seniorów zostało uregulowane w aktach o zasięgu międzynarodowym jak i krajowym.

Zgromadzenie Ogólne ONZ w 1991 roku przyjęło rezolucję nr 46/91 zawierającą zasady działania na rzecz osób starszych i zobowiązującą rządy do uwzględnienia w krajowych planach, działań na rzecz seniorów w zakresie uczestnictwa w życiu społecznym, niezależności, opieki, samorealizacji i godności .

Rada Europy w 2014 roku przyjęła „ Rekomendacje Komitetu Ministrów dla Państw Członkowskich” w sprawie promocji praw seniorów w tym godności, pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, kulturalnym, edukacji oraz życiu publicznym, prawa do profesjonalnej opieki i poradnictwa.

Obecnie najważniejszym dokumentem określającym kierunki rozwoju polityki społecznej wobec osób starszych w Polsce jest przyjęta przez Radę Ministrów w roku 2018 „Polityka społeczna wobec osób starszych 2030 Bezpieczeństwo–Uczestnictwo–Solidarność” (M.P. z 2018 r. poz. 1169). Realizacja założeń Polityki stanowi element strategii na rzecz odpowiedzialnego rozwoju, a przyjęte kierunki działań zostały oparte na trzech elementach: bezpieczeństwie, uczestnictwie i solidarności, które mają być gwarancją właściwej realizacji działań przyczyniających się do znacznego podniesienia jakości i poziomu życia osób starszych w Polsce.

Polityka społeczna wobec osób starszych rozumiana jest jako celowe, długofalowe i systemowe oddziaływanie państwa oraz innych podmiotów publicznych i niepublicznych na kształtowanie warunków prawnych, ekonomicznych oraz społecznych w celu tworzenia osobom starszym korzystnej dla nich sytuacji życiowej, dostosowanej do zmieniających się wraz z wiekiem potrzeb społecznych, ekonomicznych oraz opieki i ochrony zdrowia w każdym okresie życia osoby w starszym wieku, a więc stworzenie warunków do aktywnego starzenia się, i pełnego udziału w życiu społecznym. Osoby starsze powinny czuć się bezpieczne, móc uczestniczyć w swojej społeczności i odczuwać solidarność z innymi osobami.

Założenia „Polityki społecznej wobec osób starszych 2030 Bezpieczeństwo–Uczestnictwo–Solidarność” odnoszą się do podejmowania wielu działań na rzecz seniorów w następujących obszarach:

1. pozytywnego postrzegania starości w społeczeństwie,
2. uczestnictwa w życiu społecznym oraz wspierania wszelkich form aktywności obywatelskiej, społecznej, kulturalnej, artystycznej, sportowej i religijnej,
3. tworzenia warunków umożliwiających wykorzystanie potencjału osób starszych jako aktywnych uczestników życia gospodarczego i rynku pracy, dostosowanych do ich możliwości psychofizycznych oraz sytuacji rodzinnej,
4. promocji zdrowia, profilaktyki chorób, dostępu do diagnostyki, leczenia i rehabilitacji,
5. zwiększania bezpieczeństwa fizycznego – przeciwdziałania przemocy i zaniedbaniom wobec osób starszych,
6. tworzenia warunków do solidarności i integracji międzypokoleniowej,
7. działania na rzecz edukacji dla starości (kadry opiekuńcze i medyczne), do starości (całe społeczeństwo), przez starość (od najmłodszego pokolenia) oraz edukacja w starości (osoby starsze),

8. zmniejszania skali zależności od innych poprzez ułatwienie dostępu do usług wzmacniających samodzielność oraz dostosowanie środowiska zamieszkania do możliwości funkcjonalnych niesamodzielnych osób starszych,
9. zapewnienia optymalnego dostępu do usług zdrowotnych, rehabilitacyjnych i opiekuńczo-pielęgnacyjnych dostosowanych do potrzeb niesamodzielnych osób starszych,
10. rozwoju sieci usług środowiskowych i instytucjonalnych udzielających wsparcia niesamodzielnym osobom starszym,
11. budowy systemu wsparcia nieformalnych opiekunów niesamodzielnych osób starszych przez instytucje publiczne.

W celu realizacji powyższych założeń polityki Państwa wobec seniorów, Rada Ministrów Uchwałą nr 167 z dnia 16 listopada 2020 roku przyjęła program wieloletni na rzecz Osób Starszych „Aktywni +” na lata 2021-2025”, w ramach którego podmioty określone w art. 3 ustawy o pożytku publicznym i wolontariacie mogą samodzielnie lub w partnerstwie z jednostkami samorządu terytorialnego aplikować o dofinansowanie do realizacji działań na rzecz środowiska seniorów w czterech priorytetowych obszarach tj. aktywność społeczna, partycypacja społeczna, włączenie cyfrowe, przygotowanie do starości.

Uchwałą nr 191 z dnia 20 grudnia 2020 roku przyjęto program wieloletni „Senior + na lata 2021-2025”, który zakłada wspieranie finansowe jednostek samorządu terytorialnego w zakresie realizacji zadań własnych, polegających na prowadzeniu i zapewnieniu miejsc w ośrodkach wsparcia, określonych w art. 17 i art.19 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Jednostki samorządu po uzyskaniu dotacji w ramach programu mogą, zgodnie z art. 25 ustawy o pomocy społecznej, zlecić realizację zadania w ramach programu podmiotom, o których mowa w art. 3 o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej realizuje programy z zakresu wsparcia społecznego osób niepełnosprawnych finansowane z Funduszu Solidarnościowego zgodnie z ustawą z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym (Dz. U. z 2023 r. poz.647), tj. Program Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej, Program Opieki Wytchnieniowej oraz Program Centra Opiekuńczo – Mieszkaniowe. Programy adresowane są do gmin i powiatów, które zorganizują usługi wspierające osoby zagrożone wykluczeniem społecznym w tym osoby starsze posiadające orzeczenie o stopniu niepełnosprawności.

Powyższe uregulowania prawne są podstawą do wdrożenia powiatowego systemu wsparcia seniorów oraz rekomendacją do podjęcia zintegrowanych i interdyscyplinarnych działań w zakresie kreowania polityki senioralnej w Powiecie.

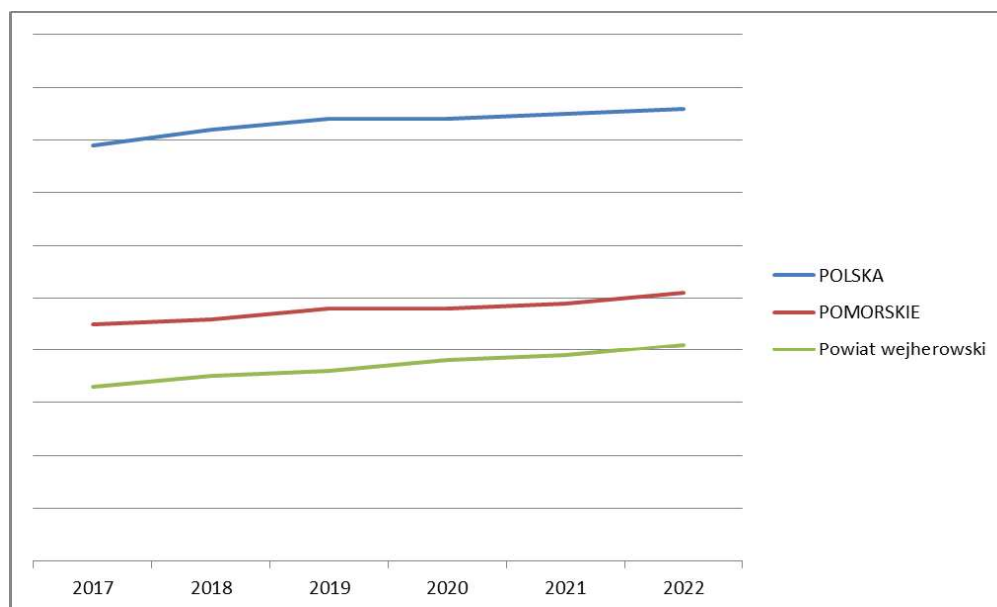
III. Sytuacja seniorów w powiecie wejherowskim.

Zespół ds. opracowania niniejszego programu dokonał diagnozy ilościowej problemów osób starszych w oparciu o dane statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego, informacje pozyskane z gminnych i miejskich ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu wejherowskiego w zakresie udzielonego wsparcia finansowego i pozafinansowego w latach 2020-2022, danych dotyczących wsparcia instytucjonalnego będących w dyspozycji PCPR w Wejherowie, danych uzyskanych od organizacji pozarządowych działających na rzecz seniorów

w powiecie wejherowskim oraz informacji uzyskanych z raportów opracowanych przez GUS „Jakość życia osób starszych w Polsce” i „Prognozy ludności na lata 2023-2060”.

Dane statystyczne i prognozy GUS pokazują, że populacja osób starszych w Polsce sukcesywnie wzrasta od 2017 roku, a tendencja ta utrzymuje się również w województwie pomorskim i powiecie wejherowskim.

Wykres 1. Populacja seniorów w latach 2017-2022.

Źródło: GUS BDL

Tabela 1. Populacja ogółem w latach 2017-2022.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
POLSKA	38 433 558	38 411 148	38 382 576	38 088 564	37 907 704	37 766 327
POMORSKIE	2 324 251	2 333 523	2 343 928	2 358 256	2 358 726	2 358 307
Powiat wejherowski	213 803	215 908	217 846	224 365	225 799	227 406

Źródło: GUS BDL

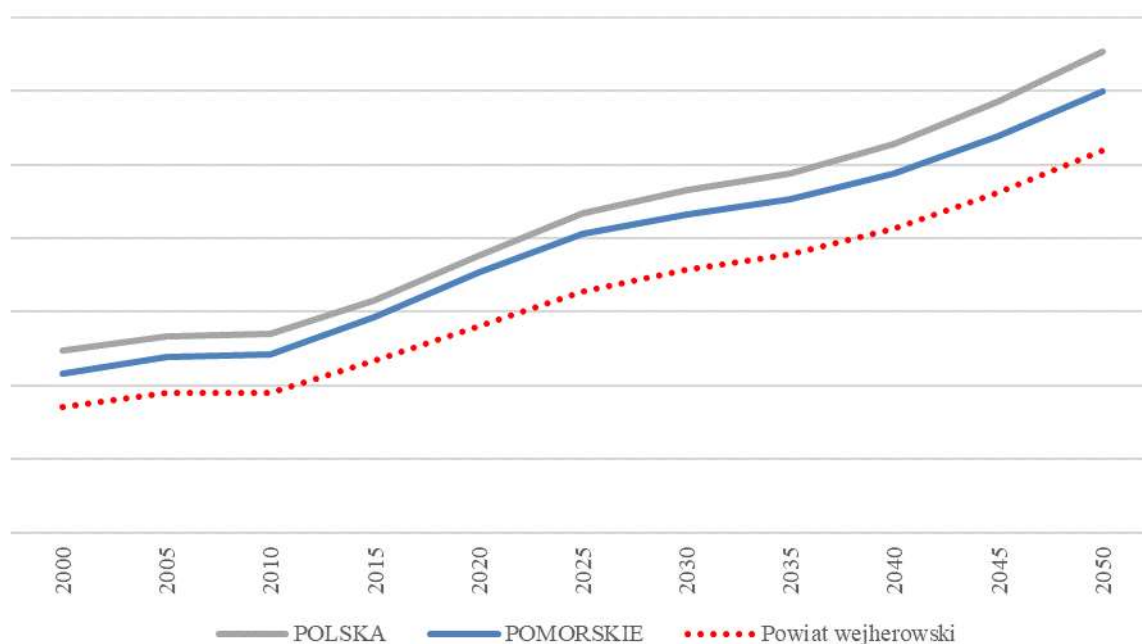
Tabela 2. Populacja seniorów w latach 2017-2022.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
POLSKA	7995263	8205900	8407943	8459720	8529663	8646197
POMORSKIE	454077	467637	480805	486728	493109	500467
Powiat wejherowski	33798	35106	36356	38405	39237	40211

Źródło: GUS BDL

W 2022 roku powiat wejherowski wg danych GUS liczył 227 406 mieszkańców z czego 17,7% to osoby powyżej 65 roku życia (40 211 osób). Większą grupę seniorów w powiecie stanowią kobiety 25 922 osób (tj. 64,5%) , mężczyźni to 14 289 osób (tj. 35,5%). Według prognoz liczba seniorów w powiecie będzie sukcesywnie wzrastać i w 2050 roku może osiągnąć poziom 25,99% ogółu mieszkańców, co oznacza że co czwarty mieszkaniec powiatu będzie zaliczany do grupy osób starszych.

Wykres 2. Prognozowana populacja seniorów do 2050 roku.

Źródło: GUS BDL

Tabela 3. Prognozowana na 2050 rok liczba seniorów w powiecie wejherowskim.

Grupa wiekowa	Ogółem 2017	W tym mężczyźni	W tym kobiety	Prognoza na 2050 rok	W tym mężczyźni	W tym kobiety	Wskaźnik wzrostu
65-69	10 865	5 057	5 808	19 391	9 356	10 035	178,47%
70-74	5 685	2 595	3 090	16 627	7 989	8 638	292,47%
75-79	4 509	1 818	2 691	12 799	5 899	6900	283,85%
80-84	3 369	1 239	2130	8583	3628	4 955	254,76%
85+	2 560	724	1 836	11 512	3 833	7 679	449,69%
Razem	26 988	11 433	15 555	68 912	30705	38 207	255,42%

Źródło: GUS BDL

Według danych GUS, największy wzrost liczby seniorów do 2050 roku w powiecie wejherowskim będzie dotyczył osób powyżej 85 roku życia, co wymusi zwiększone zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania i ośrodkach wsparcia np. centrach opiekuńczo – mieszkalnych, dziennych domach pobytu dla seniorów, rodzinnych domach opieki oraz wsparcie opiekunów osób starszych w opiece nad członkami rodzin w wieku senioralnym poprzez zapewnienie opieki wytechnieniowej w miejscu zamieszkania, w tym usług sąsiedzkich. Dane liczbowe wskazują na konieczność rozwoju różnych form wsparcia co przyczyni się do zaspokojenia potrzeb osób starszych w zakresie opieki i pomocy w codziennym funkcjonowaniu.

Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym do zadań gminy należy m.in. tworzenie warunków do pobudzania aktywności obywatelskiej osób starszych w społeczności lokalnej, sprzyjanie solidarności międzypokoleniowej oraz tworzenie, z własnej inicjatywy lub na wniosek zainteresowanych środowisk, gminnej rady seniorów.

Gmina w zakresie zadań własnych określonych w ustawie o pomocy społecznej na rzecz swoich mieszkańców zobowiązana jest do bieżącej pracy socjalnej, organizowania i świadczenia usług opiekuńczych (w tym specjalistycznych) w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych

dla osób z zaburzeniami psychicznymi, prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych, kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu oraz prowadzenia i zapewnienia miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki. Gmina jest też zobligowana do przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych i celowych np. na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego, pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz biletu kredytowanego.

Gmina realizuje zadania zlecone z zakresu administracji rządowej do których należy organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi, prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

W związku z tym ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu wejherowskiego udzielają wsparcia finansowanego i pozafinansowego osobom starszym.

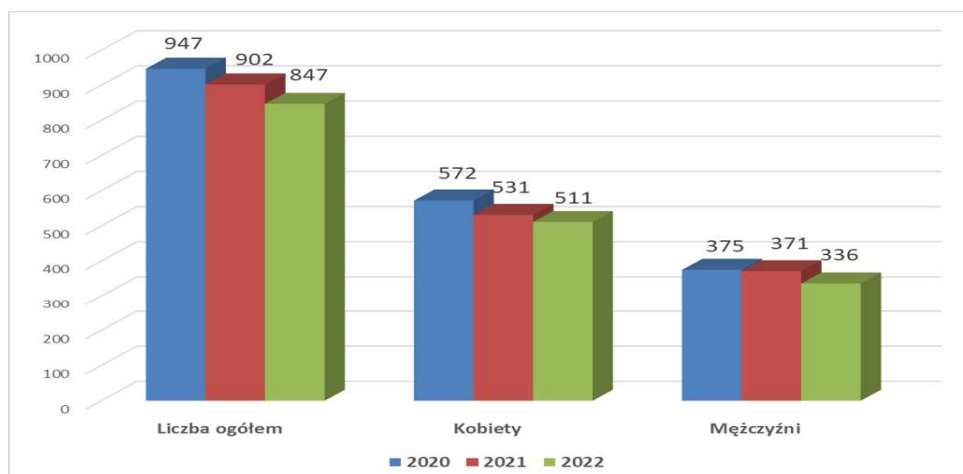
Tabela 4. Liczba osób starszych objętych wsparciem MOPS/GOPS.

Ośrodki Pomocy Społecznej	2020			2021			2022		
	Liczba ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Liczba ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Liczba ogółem	Kobiety	Mężczyźni
MOPS Wejherowo	229	159	70	265	174	91	245	169	76
MOPS Rumia	138	77	61	102	47	55	85	37	48
MOPS Reda	73	44	29	68	45	23	80	56	24
GOPS Choczewo	164	85	79	160	79	81	135	68	67
GOPS Gniewino	37	28	9	30	21	9	25	15	10
GOPS Wejherowo	32	22	10	41	26	15	44	28	16
GOPS Linia	30	22	8	21	15	6	32	19	13
GOPS Luzino	28	18	10	20	12	8	18	10	8
GOPS Szemud	130	66	64	124	65	59	131	71	60
OPS Łęczyce	86	51	35	71	47	24	52	38	14
Podsumowanie	947	572	375	902	531	371	847	511	336

Źródło: dane MOPS/GOPS w powiecie wejherowskim

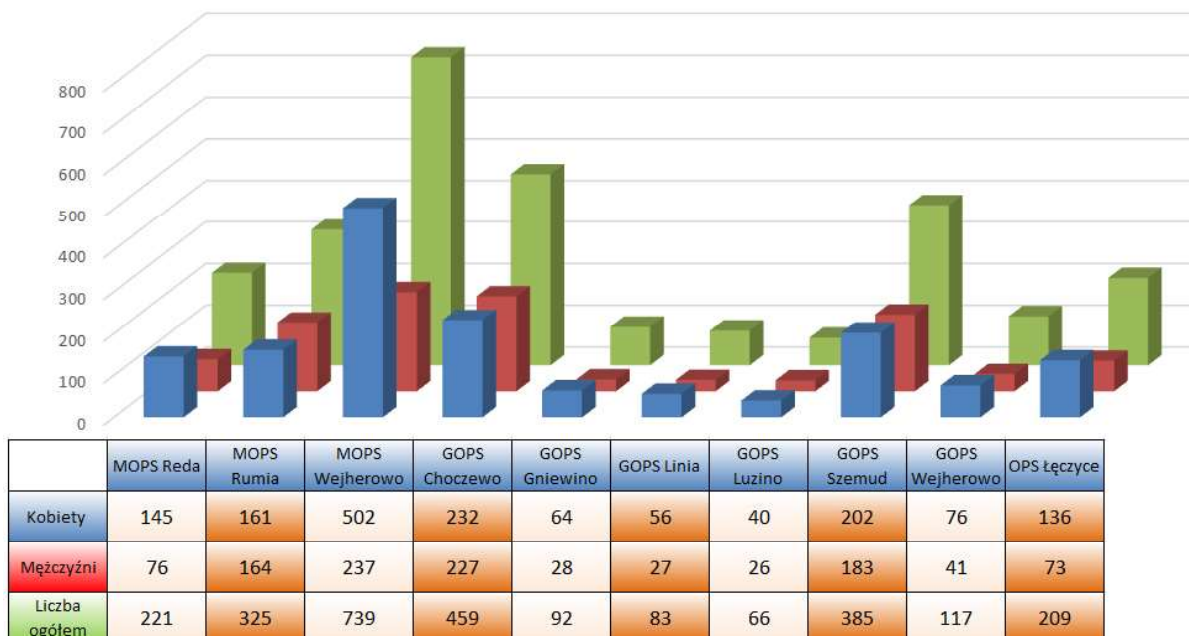
Dane statystyczne z ostatnich trzech lat wskazują, że w skali całego powiatu liczba seniorów korzystających ze wsparcia pomocy społecznej sukcesywnie maleje. Stosunkowo częściej o pomoc zgłaszają się kobiety.

Wykres 3. Liczba osób starszych objętych wsparciem MOPS/GOPS na lata 2020-2022.

Źródło: dane MOPS/GOPS w powiecie wejherowskim

Wykres 4. Liczba osób w wieku 65+ korzystających z usług ośrodków pomocy społecznej powiatu wejherowskiego w latach 2020-2022.

Źródło: dane MOPS/GOPS w powiecie wejherowskim

Zgodnie z art. 3 ust 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku rozmiar i forma świadczeń udzielanych przez ośrodki pomocy społecznej winny być dostosowane do potrzeb osób ubiegających się o pomoc. Pomoc ta może być udzielana w formach finansowych i pozafinansowych. Do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej uprawnione są osoby spełniające kryteria dochodowe zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej i z przynajmniej jedną dysfunkcją określoną w art. 7 ustawy o pomocy społecznej.

Tabela 5. Wysokość udzielonych świadczeń pieniężnych seniorom przez ośrodki pomocy społecznej w latach 2020 – 2022.

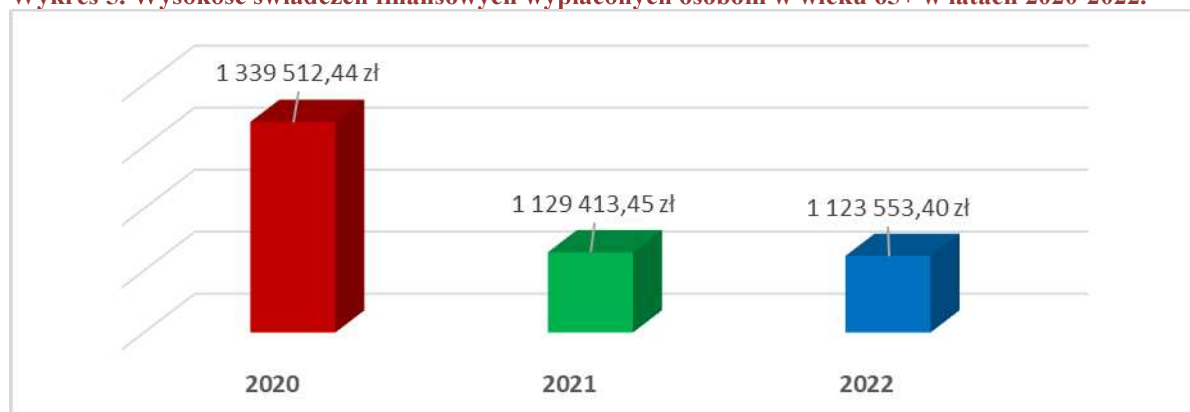
Ośrodki Pomocy Społecznej	2020	2021	2022	Łącznie w latach 2020-2022
MOPS Wejherowo	240 933,00 zł	199 784,00 zł	212 458,00 zł	653 175,00 zł
MOPS Reda	104 050,51 zł	74 637,54 zł	65 910,85 zł	244 598,90 zł

MOPS Rumia	230 865,67 zł	231 183,57 zł	201 452,07 zł	663 501,31 zł
GOPS Choczewo	239 087,00 zł	216 420,00 zł	240 213,00 zł	695 720,00 zł
GOPS Gniewino	126 504,50 zł	72 850,32 zł	82 291,80 zł	281 646,62 zł
GOPS Linia	20 635,00 zł	8 600,00 zł	16 750,00 zł	45 985,00 zł
GOPS Luzino	32 532,00 zł	27 098,72 zł	19 853,58 zł	79 484,30 zł
OPS Łęczyce	129 750,39 zł	93 288,76 zł	61 138,32 zł	284 177,47 zł
GOPS Szemud	178 312,78 zł	173 264,10 zł	197 256,47 zł	548 833,35 zł
GOPS Wejherowo	36 841,59 zł	32 286,44 zł	26 229,31 zł	95 357,34 zł
Podsumowanie	1 339 512,44 zł	1 129 413,45 zł	1 123 553,40 zł	3 592 479,29 zł

Źródło: dane MOPS/GOPS w powiecie wejherowskim

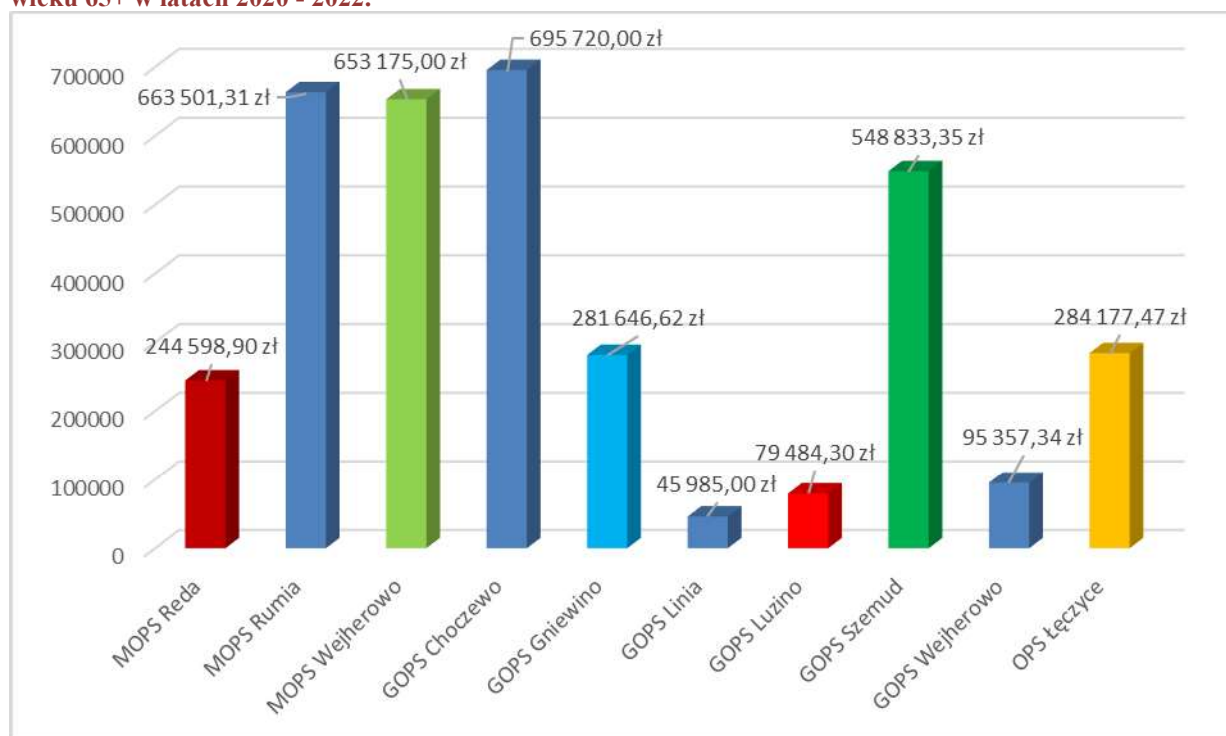
Z danych pozyskanych z ośrodków pomocy społecznej wynika, że stopniowo maleją wydatki na świadczenia pieniężne dla seniorów w skali całego powiatu. Szczególnie spadek wydatków na świadczenia finansowe dla seniorów obserwujemy w Gminie Łęczyce i Reda. Spadek wypłacanych świadczeń i malejąca liczba osób korzystających ze wsparcia ośrodków świadczy o lepszym statusie materialnym osób starszych, który pozwala na samodzielne utrzymanie się seniorów, co skłania do postawienia tezy, że zmniejsza się ilość osób z dochodem nie przekraczającym kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.

Wykres 5. Wysokość świadczeń finansowych wypłaconych osobom w wieku 65+ w latach 2020-2022.

Źródło: dane MOPS/GOPS w powiecie wejherowskim

Wykres 6. Wysokość świadczeń finansowych wypłacanych przez ośrodki pomocy społecznej osobom w wieku 65+ w latach 2020 - 2022.

Źródło: dane MOPS/GOPS w powiecie wejherowskim.

Z mocy ustawy o pomocy społecznej gmina i powiat obowiązane są do udzielania wsparcia pozafinansowego między innymi do:

1. prowadzenia i zapewnienia miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
2. tworzenia i realizacji programów osłonowych,
3. organizowania i świadczenia usług opiekuńczych (zadanie własne wyłącznie gminy),
4. tworzenia i realizacji projektów socjalnych (zadanie własne wyłącznie gminy).

Niewątpliwie osoby starsze w przyszłości będą potrzebowały pomocy w codziennym funkcjonowaniu. Zgodnie z założeniami procesu deinstytucjonalizacji usługi dla seniorów powinny być świadczone w miejscu zamieszkania w formie wsparcia środowiskowego lub dziennych ośrodkach wsparcia różnego typu. Dziś ta oferta wydaje się być niewystarczająca w kontekście starzenia się społeczeństwa.

Na terenie powiatu w trzech gminach miejskich (Wejherowie, Rumi, Redzie) i trzech wiejskich (Luzinie, Wejherowie, Lini) działa 5 Klubów Seniora oraz jeden Dom Pobytu Dziennego.

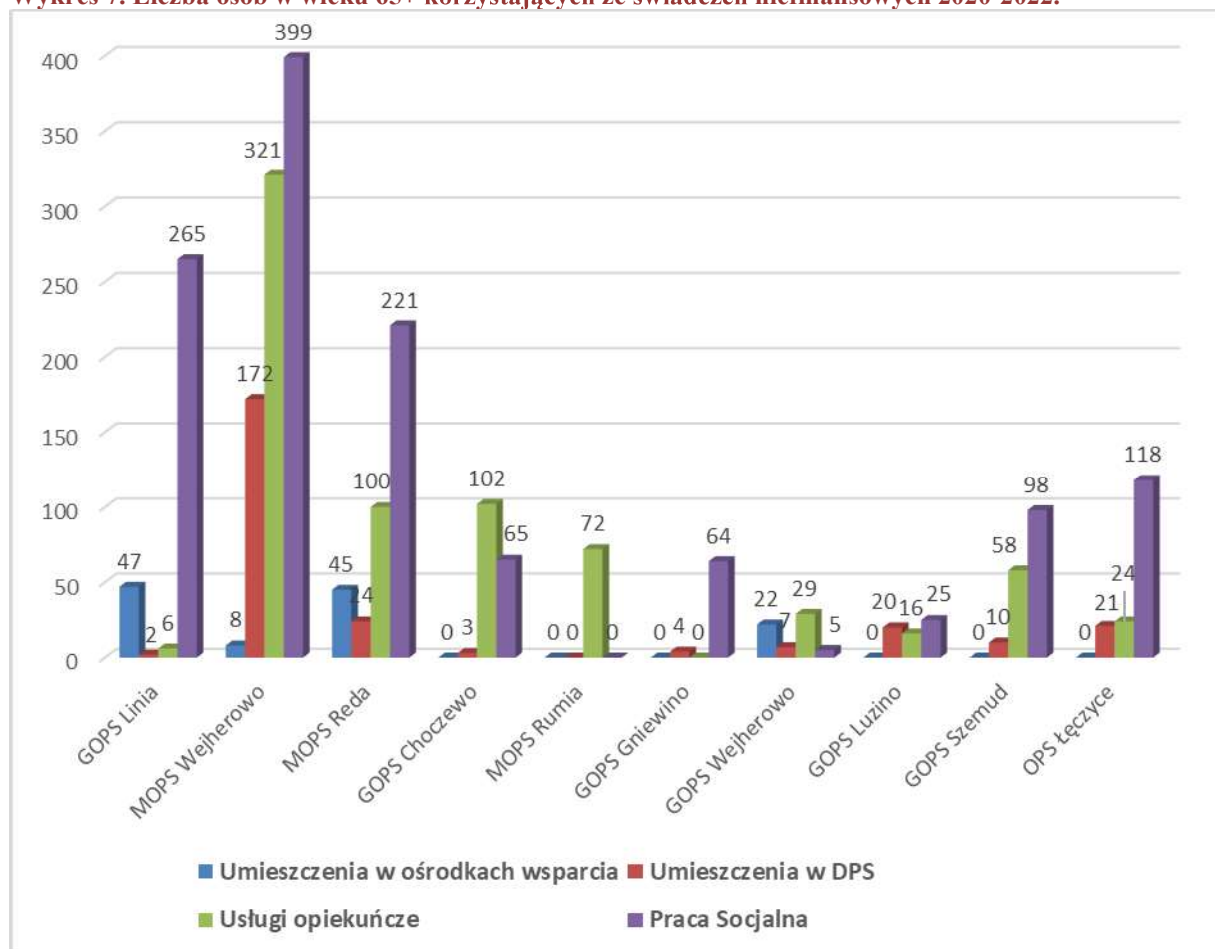
Instytucje pomocy społecznej w powiecie wejherowskim świadczą pomoc pozafinansową dla seniorów również w postaci usług opiekuńczych. Jest to istotny element wsparcia tej grupy w codziennym funkcjonowaniu należący do zadań własnych gmin, który pozwala na pozostawienie osób nie w pełni samodzielnych z powodu wieku lub choroby w ich środowisku. Dane liczbowe w zakresie zapewnienia wsparcia pozafinansowego w postaci usług opiekuńczych, pobytu w ośrodkach wsparcia, umieszczenia w DPS i pracy socjalnej w poszczególnych gminach przedstawiają poniższe zestawienia graficzne.

Tabela 6. Liczba mieszkańców korzystających ze wsparcia pozafinansowego pomocy społecznej w podziale na gminy w latach 2020-2022.

Ośrodki Pomocy Społecznej	Umieszczenia w ośrodkach wsparcia			Umieszczenia w DPS			Usługi opiekuńcze			Praca socjalna		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
GOPS Linia	15	15	17	0	0	2	2	2	2	108	72	85
MOPS Wejherowo	0	0	8	54	54	64	96	110	115	126	134	139
MOPS Reda	15	15	15	5	9	10	32	36	32	73	68	80
GOPS Choczewo	0	0	0	0	1	2	35	36	31	30	15	20
MOPS Rumia	0	0	0	0	0	0	46	18	8	0	0	0
GOPS Gniewino	0	0	0	0	3	1	0	0	0	28	21	15
GOPS Wejherowo	6	8	8	3	2	2	7	8	14	1	3	1
GOPS Luzino	0	0	0	6	7	7	7	5	4	7	7	11
GOPS Szemud	0	0	0	2	4	4	21	17	20	34	28	36
OPS Łęczyce	0	0	0	7	7	7	8	8	8	46	30	42
Podsumowanie	36	38	48	77	87	99	254	240	234	453	378	429

Źródło: dane MOPS/GOPS w powiecie wejherowskim.

Wykres 7. Liczba osób w wieku 65+ korzystających ze świadczeń niefinansowych 2020-2022.

Źródło: dane MOPS/GOPS w powiecie wejherowskim.

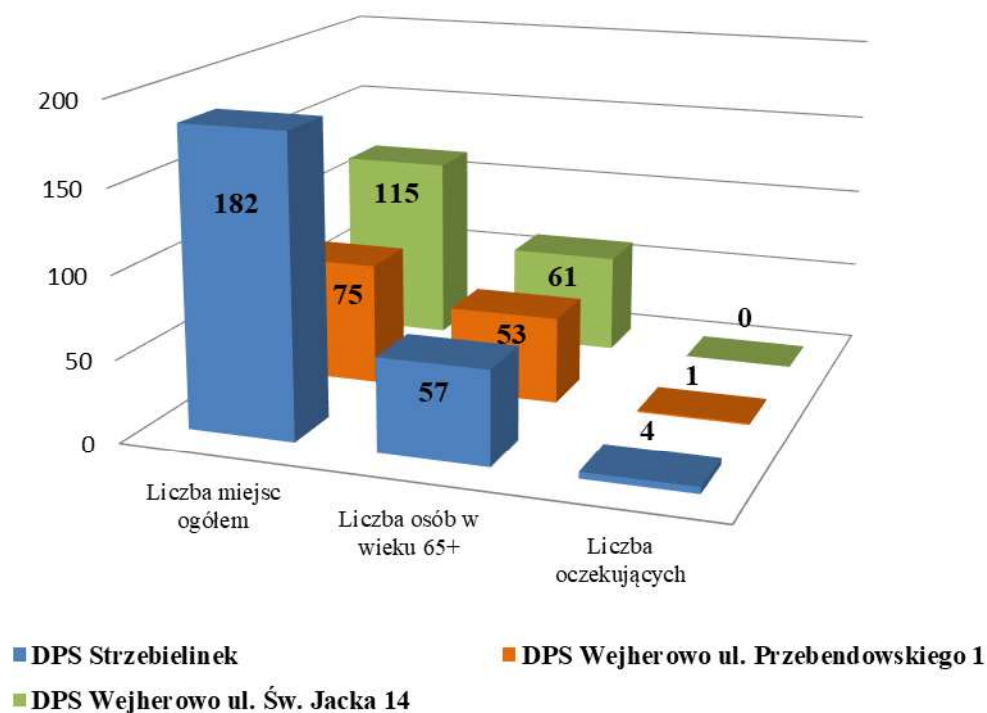
W powiecie wejherowskim funkcjonują 3 domy pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym, z czego dla dwóch z nich Powiat Wejherowski jest organem prowadzącym a dla jednego dotującym. Żadna z gmin nie prowadzi domu pomocy społecznej na swoim terenie. Potrzeby w zakresie kierowania i umieszczania seniorów w domach pomocy społecznej odpowiedniego typu stara się zaspokoić Powiat, co skutkuje tworzeniem listy oczekujących bądź koniecznością umieszczenia niektórych mieszkańców w domach pomocy społecznej poza powiatem wejherowskim.

Na terenie powiatu wejherowskiego funkcjonują następujące typy domów pomocy społecznej:

1. Dom Pomocy Społecznej w Strzebielinie, przeznaczony jest dla osób przewlekle psychicznie chorych oraz osób niepełnosprawnych intelektualnie. Dom przeznaczony jest dla 182 mieszkańców.
2. Dom Pomocy Społecznej w Wejherowie ul. Przebendowskiego 1, przeznaczony jest dla osób przewlekle somatycznie chorych. W domu może przebywać 75 mieszkańców.
3. Dom Pomocy Społecznej w Wejherowie ul. Św. Jacka 14, przeznaczony jest dla osób przewlekle somatycznie chorych oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie. W Domu może przebywać 115 mieszkańców. Organem prowadzącym jest Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia Św. Wincentego a' Paulo.

W domach pomocy społecznej prowadzonych i dotowanych przez Powiat Wejherowski są łącznie 372 miejsca. W domach tych w 2022 roku przebywało łącznie 171 osób w wieku 65+ co stanowi 46% pensjonariuszy, w tym 66 kobiet i 105 mężczyzn. Na umieszczenie na dzień 31 grudnia 2022 roku oczekiwało 5 seniorów.

Wykres 8. Liczba pensjonariuszy w wieku 65+ w domach pomocy społecznej w Powiecie.

Źródło: dane PCPR w Wejherowie

Ponadto na terenie powiatu wejherowskiego oprócz ww. domów pomocy społecznej funkcjonują 24 niepubliczne placówki wpisane do rejestru Wojewody Pomorskiego zapewniające całodobową opiekę m.in. osobom w podeszłym wieku. Łączna liczba miejsc w tych placówkach na koniec 2022 r. wynosiła 991.

Rady gmin określają, w drodze uchwały, szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również tryb ich pobierania. Wysokość odpłatności za usługi opiekuńcze uzależniona jest od dochodu osób ubiegających się o to świadczenie. Osoby wymagające wsparcia w tej formie mogą wносить częściowo opłaty za świadczone usługi opiekuńcze lub być całkowicie z niej zwolnione na zasadach określonych w uchwale obowiązującej w danej gminie. Poniższe dane liczbowe wykazują na koszty, jakie gminy w powiecie wejherowskim ponoszą w związku ze świadczeniem tego rodzaju wsparcia swoim mieszkańcom w wieku 65+

Tabela 7. Koszty ponoszone przez gminy na zapewnienie usług opiekuńczych w latach 2020-2022.

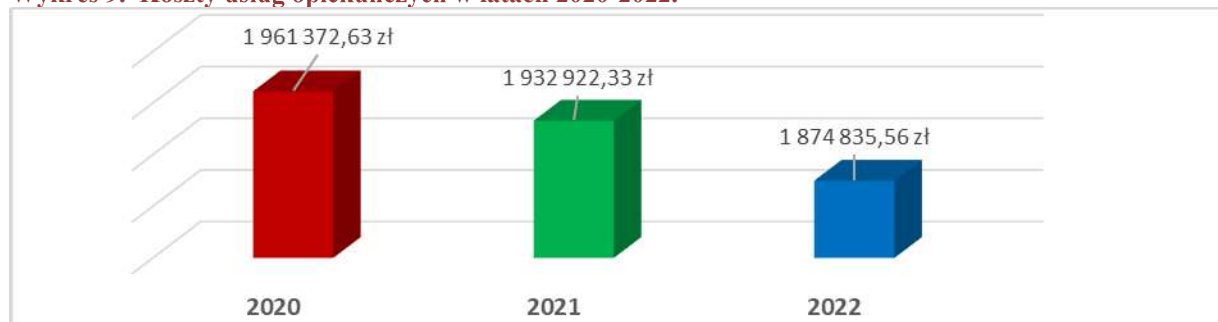
Ośrodki Pomocy Społecznej	2020	2021	2022	Łącznie w latach 2020-2022
GOPS Linia	59 107,19 zł	69 485,29 zł	78 323,29 zł	206 915,77 zł
MOPS Wejherowo	747 909,00 zł	921 219,00 zł	1 017 520,00 zł	2 686 648,00 zł
MOPS Reda	239 091,00 zł	288 596,00 zł	179 591,00 zł	707 278,00 zł
GOPS Choczewo	171 612,00 zł	197 158,00 zł	181 452,00 zł	550 222,00 zł
MOPS Rumia	133 053,90 zł	35 683,67 zł	15 435,86 zł	184 173,43 zł
GOPS Gniewino	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł
GOPS Wejherowo	78 577,00 zł	67 736,00 zł	118 133,00 zł	264 446,00 zł
GOPS Luzino	157 918,00 zł	55 321,00 zł	27 514,20 zł	240 753,20 zł
GOPS Szemud	226 283,54 zł	133 765,09 zł	172 209,61 zł	532 258,24 zł
OPS Łęczyce	147 821,00 zł	163 958,28 zł	84 656,60 zł	396 435,88 zł
Razem	1 961 372,63 zł	1 932 922,33 zł	1 874 835,56 zł	5 769 130,52 zł

Źródło: dane MOPS/GOPS w powiecie wejherowskim

W okresie 3 lat koszty jakie gminy w powiecie wejherowskim poniosły w związku z przyznanymi usługami opiekuńczymi dla seniorów sięgały blisko pięć milionów osiemset tysięcy złotych. Należy zauważyć, że w skali całego powiatu wejherowskiego obserwujemy powolny spadek wydatków na świadczenie usług w miejscu zamieszkania dla osób starszych.

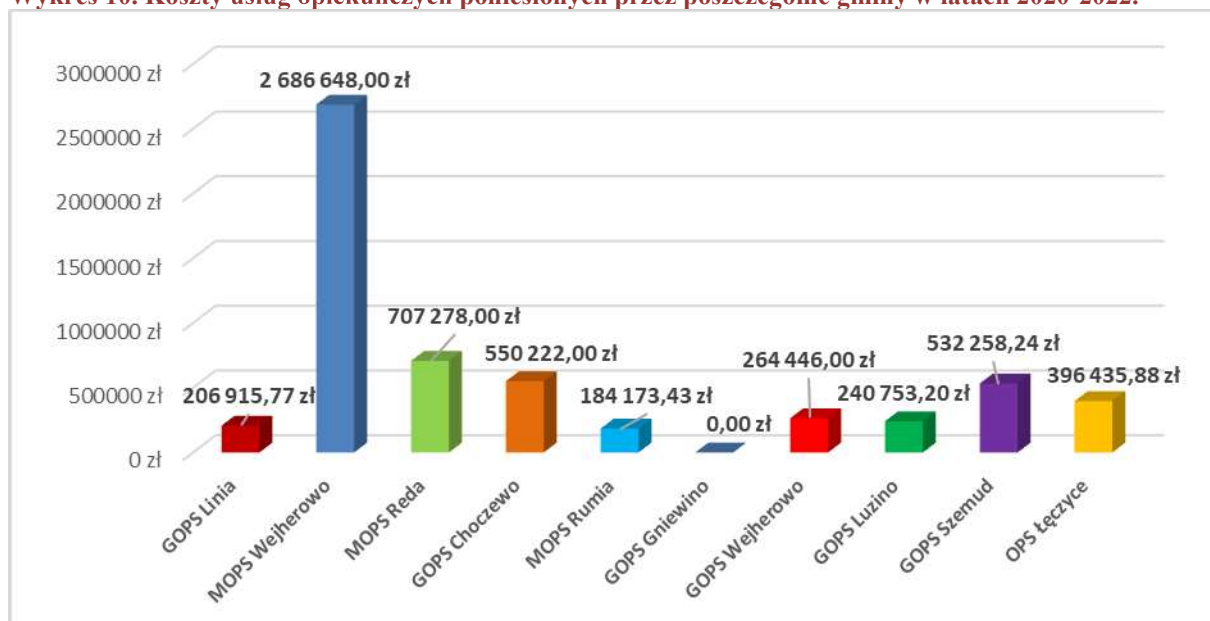
Z uzyskanych danych wynika, że w Gminie Gniewino usługi opiekuńcze w ciągu trzech lat nie były realizowane przez GOPS na rzecz osób w wieku 65 + co może oznaczać, że opiekę seniorom zapewniają ich rodziny lub nie występują potrzeby w tym zakresie.

Wykres 9. Koszty usług opiekuńczych w latach 2020-2022.

Źródło: dane MOPS/GOPS w powiecie wejherowskim

Wykres 10. Koszty usług opiekuńczych poniesionych przez poszczególne gminy w latach 2020-2022.

Źródło: dane MOPS/GOPS w powiecie wejherowskim.

Gminy powiatu wejherowskiego realizują przyjęte przez rady gmin programy skierowane do seniorów oraz aplikują do programów resortowych i unijnych na ten cel. Zakres udzielanego wsparcia oraz liczbę uczestników w programach przedstawiono w poniższych tabelach. Gminy wiejskie Choczewo, Gniewino, Szemud, Wejherowo oraz gminy miejskie Rumia i Reda przyjęły programy wspierające dla seniorów.

Tabela 8. Gminne programy wsparcia seniorów.

OŚRODKI POMOCY SPOŁECZNEJ	PROGRAM GMINNY				
	Nazwa	Cel	Adresaci	Liczba uczestników	Zakładane efekty
1.	2.	3.	4.	5.	6.
MOPS Rumia	"Pudełko Życia"	Niesienie pomocy osobom powyżej 65 roku życia oraz osobom niepełnosprawnym w sytuacji zagrożenia ich zdrowia lub życia.	Osoby 65+	700 osób	"Pudełko" Pozwala służbom na szybsze zdiagnozowanie choroby/uczulenia, a także informuje o przyjmowanych przez osobę lekach, dzięki karcie informacyjnej umieszczonej w środku
GOPS Wejherowo	Program Senioralny dla gminy Wejherowo na lata 2018-2020 oraz 2021-2024	Poprawa jakości życia osób starszych poprzez uzyskanie wsparcia w utrzymaniu samodzielności i niezależności, włączeniu się w aktywizację społeczną i integrację ze środowiskiem lokalnym.	Osoby starsze z terenu gminy Wejherowo	96 osób	Korzystanie z potencjału społeczno-zawodowego osób starszych, i uczestnictwa w życiu publicznym.
1.	2.	3.	4.	5.	6.

GOPS Szemud	W Kafejce Aktywnego Seniora	Aktywizacja społeczna, psychologiczna i zawodowa wśród mieszkańców; Rehabilitacja społeczna poprzez integrację osób starszych ze społecznością lokalną; Zaspokajanie potrzeb kulturalnych, edukacyjnych, rekreacyjnych i zdrowotnych	Osoby starsze z terenu gminy	80 osób	Aktywizacja społeczna, psychologiczna i zawodowa, Rehabilitacja społeczna
-------------	-----------------------------	--	------------------------------	---------	---

Źródło: dane MOPS/GOPS w powiecie wejherowskim

Tabela 9. Programy realizowane na rzecz seniorów przez gminy przy udziale środków UE.

OŚRODKI POMOCY SPOŁECZNEJ	PROGRAMY REALIZOWANE ZE ŚRODKÓW UE				
	Nazwa	Cel	Adresaci	Liczba uczestników	Zakładane efekty
1.	2.	3.	4.	5.	6.
MOPS RUMIA	"Wspieramy ich codzienność" Projekt prowadzony w partnerstwie z Caritas Archidiecezji Gdańskiej na lata 2022	Zwiększenie liczby trwałych miejsc świadczenia usług społecznych.	120 osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społ., w tym os. niepełnosprawn e oraz seniorzy.	31 osób powyżej 60 roku życia	działania kulturalno-rekreacyjne dla osób niepełnosprawnych oraz seniorów (wycieczki, koncerty, spektakle, seanse kinowe)
GOPS GNIEWINO	Aktywny Senior na 2022	Integracja, aktywizacja oraz edukacja seniorów	Seniorzy zamieszkujący gminę Gniewino	200	wykład psychologa + warsztaty; wykład lekarza geriatry; badanie słuchu; biesiada;

Źródło: dane MOPS/GOPS w powiecie wejherowskim.

Tabela 10. Rządowe programy wsparcia seniorów realizowane przez gminy.

OŚRODKI POMOCY SPOŁECZNEJ	PROGRAM RZĄDOWY	
	Nazwa	Cel
1.	2.	3.
MOPS RUMIA	1. "Wspieraj Seniora" 2. Wieloletni rządowy Program "Posiłek w szkole i w domu"	1. Wsparcie dla osób 70+ w szczególności dostarczanie zakupów spożywczych oraz środków higieny osobistej. 2. Zakup żywności- świadczenie pieniężne -posiłek w ramach Programu
MOPS REDA	"Senior+" 2020-2022	terapia zajęciowa; zajęcia kulturalno-oświatowe; ciepły posiłek
GOPS CHOCZEWO	Korpus Wsparcia Seniorów w Gminie Choczewo 2022	wsparcie seniorów w zakresie modułu I

Źródło: dane MOPS/GOPS w powiecie wejherowskim

Na terenie powiatu wejherowskiego prowadzone są działania środowiskowe i projekty socjalne skierowane do seniorów o charakterze kulturalnym, sportowo – rekreacyjnym, edukacyjnym, wspierającym i integracyjnym. Takie działania jak Pomoc Żywnościowa 2021-2027 realizowana w ramach Europejskiego

Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym realizowana we współpracy z Bankiem Żywności w Trójmieście, w ramach której rodziny otrzymują paczki żywnościowe czy też akcja społeczna „Pudełko Życia”, która ma na celu zapewnienie osobom starszym, niepełnosprawnym oraz samotnym obok właściwej opieki, wsparcie w sytuacji wystąpienia zagrożenia zdrowia i życia podczas udzielania pomocy przez różnego rodzaju służby. Gminy podejmują również działania w zakresie organizacji cyklicznych imprez okolicznościowych dla osób starszych tj. obchody „Dnia Seniora”, spotkania opłatkowe, „Senioriada”, „Bal Seniora”.

Tabela 11. Działania środowiskowe i inne realizowane w gminach powiatu wejherowskiego na rzecz seniorów.

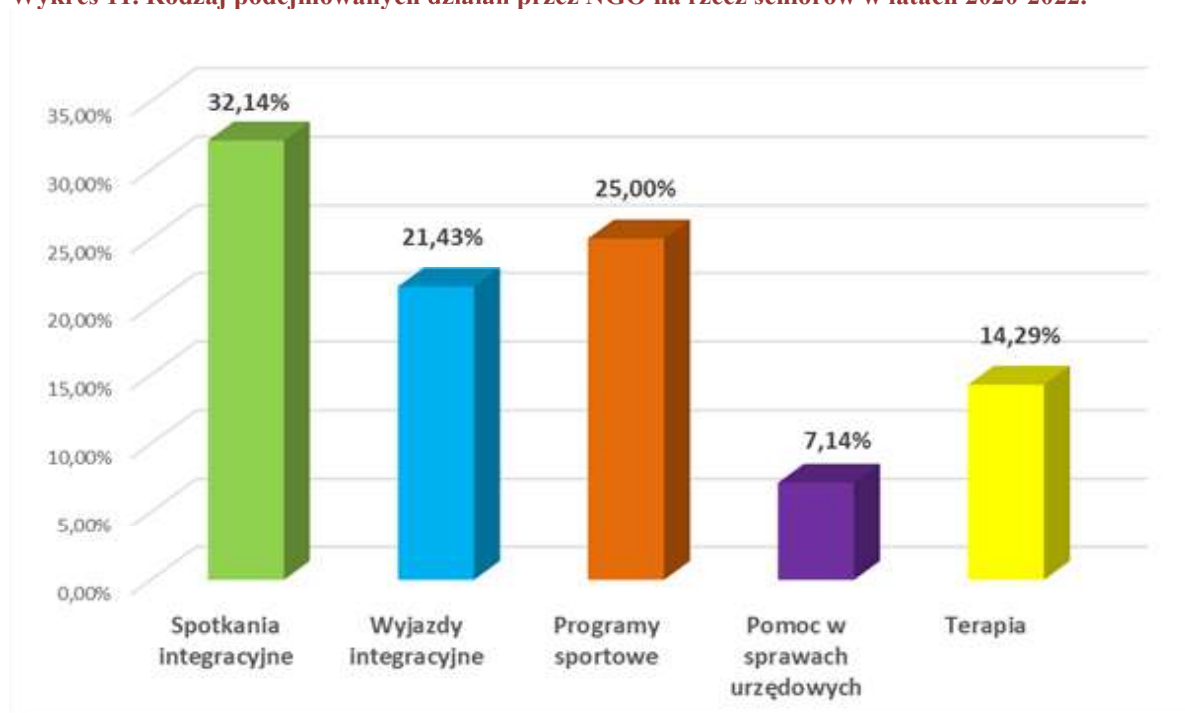
OŚRODKI POMOCY SPOŁECZNEJ	DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ GMINĘ/OPS
1.	2.
MOPS Wejherowo	<ul style="list-style-type: none"> ▪ W okresie świąt Bożego Narodzenia, wydawano paczki świąteczne dla osób bezdomnych i samotnych wśród których pomoc otrzymały również osoby w wieku 65+. ▪ Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zorganizował V obchody "Światowego Dnia Zdrowia Psychicznego". Ubiegłoroczne obchody odbyły się pod hasłem "Nie jesteś sam" i skierowane były na pomoc osobom starszym i samotnym. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele instytucji pomocowych. ▪ Realizacja Działania pn. "Pudełko na Jesień Życia".
MOPS Reda	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Redzkie Spotkania Seniorów ▪ Senioriada 2021 - 2022
MOPS Rumia	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Od 2017 roku Karta Seniora (70partnerów oferujących dla seniorów zniżki i promocje) ▪ Od 2018 roku Aktywny Senior (zajęcia ruchowe) ▪ Dzień Seniora Koncert "Żuki" ▪ Dzień Seniora Koncert "Ryszard Rynkowski"
GOPS Wejherowo	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Program Osłonowy Gminy Wejherowo Teleopieka dla potrzebujących na lata 2018-2023 ▪ Posiłek w szkole i w domu
GOPS Choczewo	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bal Seniora ▪ Spotkanie Opłatkowe ▪ Karta Seniora
GOPS Gniewino	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Spotkanie świąteczno-noworoczne dla seniorów z gminy Gniewino

Źródło: dane MOPS/GOPS w powiecie wejherowskim.

Na terenie powiatu działają organizacje pozarządowe zrzeszające seniorów w tym niepełnosprawnych, które udzielają wsparcia swoim członkom i oferują różnorodne formy społecznej integracji, rozwijają zainteresowania i edukują seniorów. Podmioty te współpracują zarówno z gminami na terenie których działają, jak i powiatem.

Wykorzystują możliwości dofinansowania swojej działalności z budżetów samorządów, środków PFRON, jak i programów rządowych dedykowanych sektorowi pozarządowemu. Nie podejmują jednak aktywności w pozyskiwaniu środków w ramach projektów UE.

Wykres 11. Rodzaj podejmowanych działań przez NGO na rzecz seniorów w latach 2020-2022.

Źródło: dane NOG w powiecie wejherowskim.

Organizacje pozarządowe, które zostały zaproszone do udziału w badaniu ankietowym zrzeszają 3539 osób, w tym 1225 osób w wieku 65+.

Zajęcia w ramach NGO działających w powiecie przyczyniają się do zwiększenia aktywności i zaangażowania osób, które nie są już aktywne zawodowo, ale poprzez udział w wykładach, lektoratach, zajęciach rekreacyjno-sportowych, wycieczkach krajoznawczych i turystycznych oraz wyjazdach do teatrów, kin, muzeów mogą nie tylko zdobywać nową wiedzę, ale co najważniejsze następuje aktywizacja społeczna i zdrowotna seniorów. Pozwala to na lepsze orientowanie się w zmieniającej się rzeczywistości, aktywne uczestnictwo na równi z pozostałą częścią społeczeństwa w życiu kulturalnym, podtrzymanie więzi społecznych i towarzyskich.

Tabela 12. Organizacje pozarządowe działające na terenie powiatu wejherowskiego na rzecz seniorów, które wzięły udział w badaniu ankietowym.

Lp.	Organizacja		Działania statutowe	Liczba członków stowarzyszenia	
	Nazwa	Adres		Ogółem	w tym osób w wieku 65+
1.	2.	3.	4.	5.	6.
1.	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Rejonowy	ul. Łąkowa 59, 84-240 Reda	Poprawa psychofizycznej sprawności-rozwijanie umiejętności społecznych poprzez integrację, nawiązywanie kontaktów, zainteresowań, organizowanie życia kulturalnego. Corocznie organizowanie spotkania z okazji: Światowego Dnia Inwalidy; Dnia Seniora; spotkania związane z zakończeniem roku; wypadki do teatru; potańcówki w lokalach: Andrzejki, tłusty czwartek oraz podczas spędzania czasu na wolnym powietrzu (grillowanie, tańce). Liczne wycieczki: zarówno krajowe jak i zagraniczne. W roku 2020 z uwagi na pandemię rezygnacja z wycieczek. Najważniejsze w 3-ost. latach z PFRON: Rok 2019 - wyjazd integracyjny- Zakopane, Słowacja, Termy Chochołowskie Rok 2021 - wyjazd integracyjny- Białka Tatrzańska, Termy i okolice Rok 2022 - wyjazd integracyjny- Szaflary - Gorące Źródła	351	351
2.	Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów Oddział w Rumi	ul. Mickiewicz a 19 84-230 Rumia	Organizowanie spotkań: 1. Klub caffe senior 2. Gimnastyka i aerobik w basenie 3. Zabawy karnawałowe 4. Spotkania integracyjne 5. Wycieczki krajowe jednodniowe 6. Wycieczki krajowe wielodniowe 7. Wycieczki zagraniczne 8. Wyjazdy do wód termalnych 9. Spotkania z jubilatami 10. Odwiedziny osób starszych 11. Wyjazdy do teatrów 12. Pomoc w wypełnianiu dokumentów dot. Niepełnosprawności	549	180
3.	Polski Związek Niewidomych Okręg Pomorski Koło Powiatowe w Wejherowie	ul. Ofiar Piaśnicy 22 84-200 Wejherowo	Spoleczna integracja, rehabilitacja, wyrównywanie szans w dostępie do informacji, edukacji, zatrudnienia i szeroko pojętej aktywności społecznej, a także w celu ochrony ich praw obywatelskich osób niewidomych i słabo widzących. Reprezentowanie członków wobec organów naczelnych państwa, administracji rządowej i samorządu terytorialnego oraz innych instytucji.	146	83
4.	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów. Zarząd Rejonowy z siedzibą w Wejherowie	ul. Pucka 9, 84-200 Wejherowo	Poprawa warunków socjalno-bytowych oraz uczestniczenia w życiu społecznym przez współdziałanie z organami władzy i administracji publicznej, samorządowej, ze związkami zawodowymi oraz innymi organizacjami społecznymi, gospodarczymi i spółdzielczymi oraz organizowanie życia kulturalnego i artystycznego emerytów, rencistów inwalidów reprezentowania ich interesów wobec organów władzy i administracji publicznej, samorządowej oraz popularyzowania ich problemów wśród społeczeństwa.	205	205

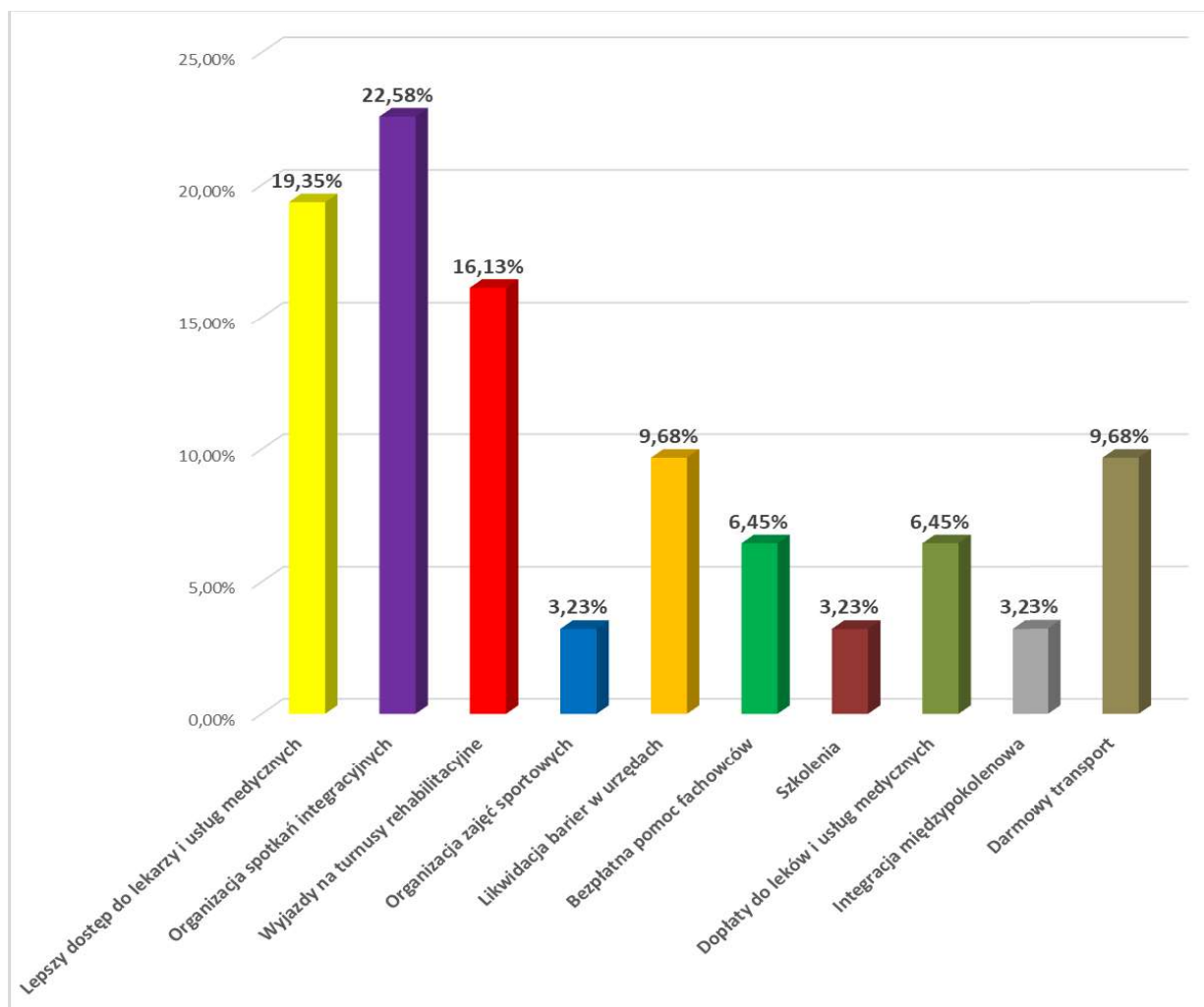
5.	Caritas Archidiecezji Gdańskiej Centrum Pomocowe Caritas im. Św. Siostry Faustyny	ul. Ks. Gierosa 8a 84-230 Rumia	Organizacja wykładów, warsztatów, zajęć poprawiających sprawność fizyczną i umysłową, wyjazdy edukacyjno-kulturalno integracyjne	30	30
6.	Wejherowski Uniwersytet III wieku Ymca	ul. Kopernika 13 84-200 Wejherowo	Organizacja wykładów, warsztatów, zajęć poprawiających sprawność fizyczną i umysłową, wyjazdy edukacyjno-kulturalno integracyjne	220	220
7.	Integracyjne Stowarzyszenie Sportowe START	ul. Gdańska 30, 84-200 Wejherowo	Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu na rzecz osób niepełnosprawnych, integracja i rehabilitacja poprzez systematyczne ćwiczenia fizyczne i uprawianie sportu, podnoszenie poziomu psychofizycznego niepełnosprawnych członków stowarzyszenia, udział w lokalnym i ogólnopolskim życiu sportowym, organizowanie imprez rekreacyjnych, sportowych i szkoleń	63	23
8	Stowarzyszenie Amazonki - Wejherowo	ul. Jagalskiego 10, 84-200 Wejherowo	Poszukiwanie form i metod pełnej rehabilitacji fizycznej, psychicznej kobiet po leczeniu raka piersi, rozciąganie opieki nad kobietami oczekującymi na leczenie chirurgiczne i wspomagające, prowadzenie poradnictwa, szerzenie wiedzy o chorobie nowotworowej. W okresie pandemii naszym członkiniom zapewniłiśmy wszystkie dogodne rzeczy potrzebne w tym czasie. Indywidualne masaże limfatyczne Spotkania na świeżym powietrzu w parku Majkowskiego (nordic walking)	35	28
9.	Stowarzyszenie AMAZONKI RUMIA	ul. Mickiewicza 19, 84-230 Rumia	Celem jest szeroko rozumiana rehabilitacja psychofizyczna kobiet w trakcie i po leczeniu raka piersi oparta na zasadzie samopomocy	40	30
10.	Stowarzyszenie Społeczności Lokalnej WSPARCIE	ul. Parkowa 5, 84-240 Reda	Działalność publiczna na rzecz poprawy warunków życia społeczności powiatu wejherowskiego – organizacja ze środków PFRON	36	21
11.	Towarzystwo Osób Niepełnosprawnych TON	ul.10-tego MARCA 11, 84-242 Luzino	Wspieranie inicjatyw osób niepełno-sprawnych w dążeniu do poprawy warunków materialnych socjalnych oraz służących wyrównywaniu szans ich i ich rodzin, zrzeszenie osób niepełno-sprawnych i pełnosprawnych dla wzajemnej pomocy w zakresie szeroko pojętej rehabilitacji osób niepełno-sprawnych, zmiana stereotypów dot. roli społecznej ludzi niepełnosprawnych.	94	84
RAZEM				1225	3539

Źródło: dane NGO w powiecie wejherowskim.

Osoby starsze zrzeszone w organizacjach pozarządowych zgłaszają różnorodne potrzeby dotyczące codziennego funkcjonowania do najczęściej wskazywanych zapewnienie bezpłatnych usług transportowych

przez gminy i powiat dla osób 65 + w dotarciu do ośrodków zdrowia, szpitali czy na rehabilitację, likwidacja barier architektonicznych w przestrzeni publicznej, ułatwienie dostępu do sprzętu rehabilitacyjnego i rehabilitacji oraz zwiększenie oferty bezpłatnego udziału w aktywizacji społecznej w zakresie kultury, turystyki, rekreacji i aktywności fizycznej.

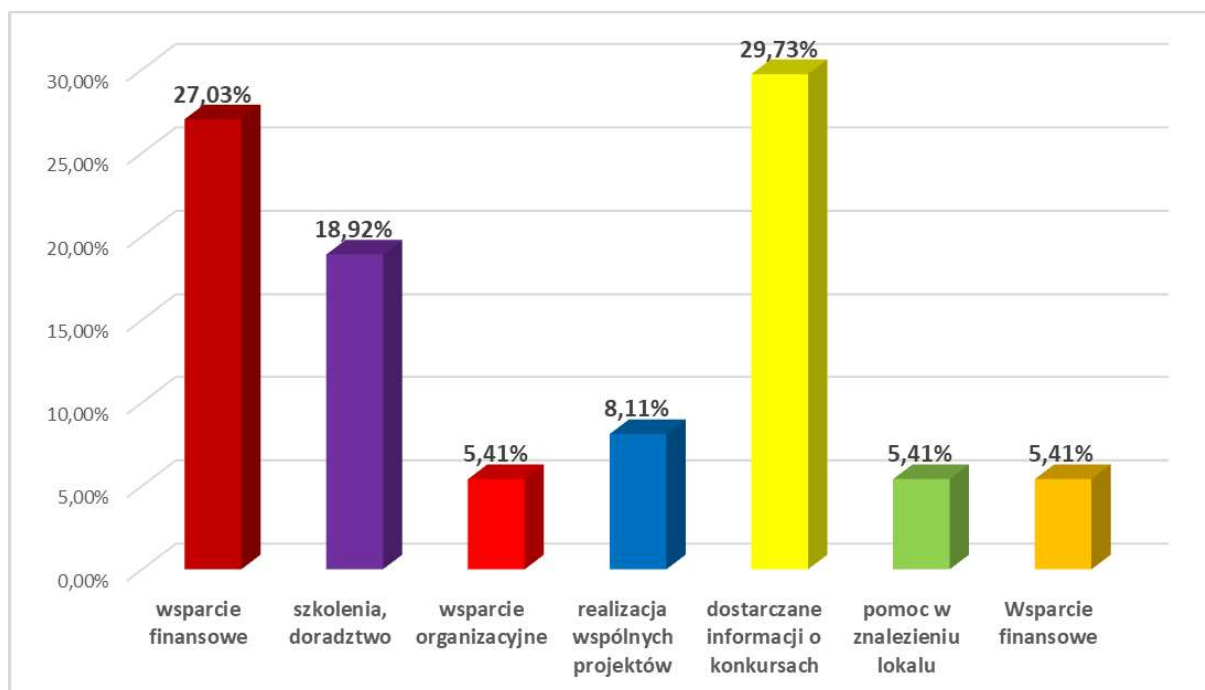
Wykres 12. Potrzeby seniorów dotyczące codziennego funkcjonowania zgłaszane w organizacjach pozarządowych.

Źródło: dane NGO w powiecie wejherowskim.

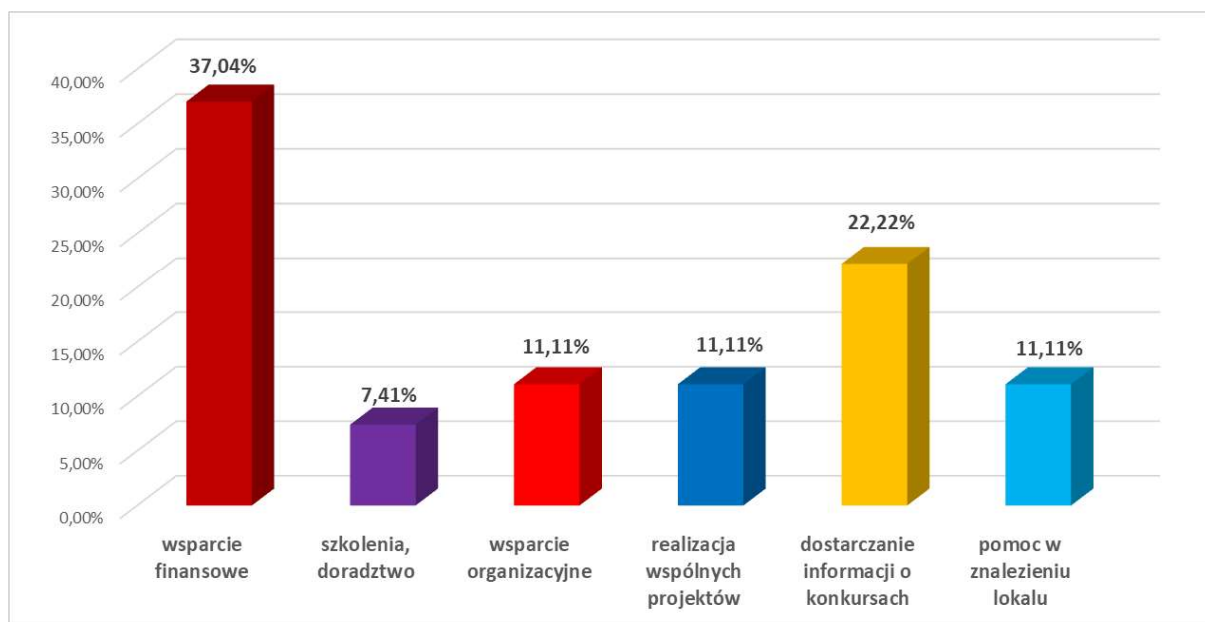
Jak wynika z zebranych danych większość organizacji współpracę z powiatem i gminami ocenia dobrze. Najważniejsze formy współpracy z powiatem i gminami to wsparcie finansowe, dostarczanie informacji na temat konkursów, grantów i przepisów związanych z działalnością NGO.

Wykres 13. Najważniejsze formy współpracy z powiatem na rzecz seniorów.

Źródło: dane NGO w powiecie wejherowskim

Wykres 14. Najważniejsze formy współpracy z gminami na rzecz seniorów.

Źródło: dane NGO w powiecie wejherowskim

Z uzyskanych danych wynika, że większość organizacji pozarządowych biorących udział w badaniu ankietowym w roku 2022 pozyskała środki finansowe na swoją działalność statutową z gmin, powiatu oraz PFRON na łączną kwotę 1.396254,91 zł. Tylko nieliczne organizacje, pozyskują środki wojewódzkie, rządowe.

Tabela 13. Środki finansowe pozyskiwane w 2022 roku przez organizacje działające wyłącznie na rzecz seniorów.

Lp.	Nazwa organizacji	Członkowie w wieku 65+				Pracownicy	Wolontariusze	Pozyskane środki finansowe					
		Ogółem	Aktywni	65+ K	65+ M			Gminne	Powiatowe	Wojewódzkie	Rządowe	PFRON	Unia Europejska
1	PZERI Rumia	549	220	102	78	-	-	28200,00zł	1500,00zł	-	-	5430,00zł	-
2	PZERI Reda	351	300	242	109	-	12	34000,00zł	-	-	-	11878,47zł	-
3	PZERI Wejherowo	205	4	129	76	-	-	-	-	-	-	-	-
4	Stowarzyszenie Wejherowskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku	220	220	190	30	-	32	6500,00zł	3000,00zł	-	-	-	-
5	Stowarzyszenie Amazonki Rumia	40	40	40	-	-	-	17900,00zł	-	-	-	7270,00zł	-
6	Polski Związek Niewidomych Koło Powiatowe w Wejherowie	146	8	60	19	1	3	29550,00zł	2000,00zł	-	-	13900,00zł	-
7	Integracyjne Stowarzyszenie Sportowe „START”	63	23	3	20	-	3	5500,00zł	2000,00zł	13000,00zł	12444,00zł	4000,00zł	-
8	Towarzystwo Osób Niepełnosprawnych „TON”	94	10	72	12	-	-	4200,00zł	-	-	-	15000,00zł	-
9	Caritas Archidiecezji Gdańskiej Centrum Pomocowe Caritas im. św. Siostry Faustyny	30	30	25	5	2	-	-	-	-	152590,10zł	-	-
10	Stowarzyszenie Amazonek w Wejherowie	35	3	25	-	-	3	6000,00zł	2000,00zł	-	-	3500,00zł	-
11	Stowarzyszenie Społeczności Lokalnej „Wsparcie”	36	36	21	5	-	-	-	-	-	-	-	-
Razem:		1769	894	909	354	3	53	103650,00zł	124360,00zł	13000,00zł	165034,10zł	990210,81 zł	-

Źródło: dane NGO w powiecie wejherowskim.

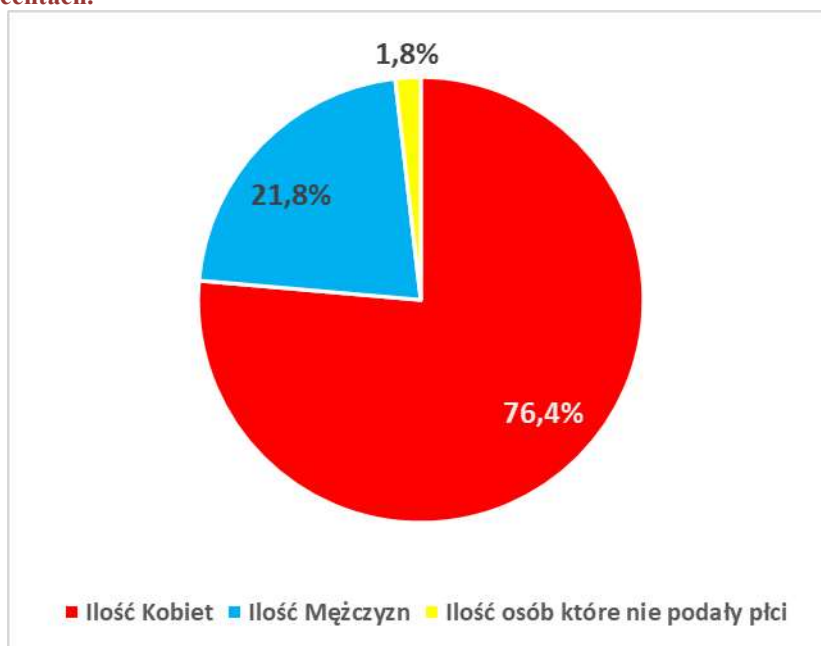
IV. Wyniki badań ilościowych

Zespół ds. opracowania niniejszego programu dokonał diagnozy jakościowej problemów osób starszych w oparciu o badania ankietowe przeprowadzone wśród seniorów będących mieszkańcami powiatu wejherowskiego. We współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami działającymi na terenie powiatu wejherowskiego zorganizowano spotkania informacyjne dla seniorów pt. „Aktywizacja społeczna osób starszych w powiecie wejherowskim – programy i dofinansowania,„. Tematyka spotkań dotyczyła między innymi kierunków polityki społecznej Powiatu w zakresie wsparcia seniorów w kontekście deinstytucjonalizacji usług społecznych, programów skierowanych do osób starszych i niepełnosprawnych realizowanych w powiecie wejherowskim oraz dofinansowania ze środków finansowych PFRON. Seniorów poproszono o udział w badaniu ankietowym dotyczącym potrzeb osób starszych w wieku 65+. Również duża grupa przedstawicieli organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych na terenie powiatu zaangażowała się w przeprowadzenie badania ankietowego wśród swoich członków.

1.1. Charakterystyka społeczno-demograficzna respondentów.

W badaniu wzięły udział 542 osoby starsze w wieku 65+, z czego 414 (76,3%) z nich stanowiły kobiety, a 118 (21,8%) mężczyźni natomiast 10 (1,9%) osób nie podało płci w wypełnionej ankiecie.

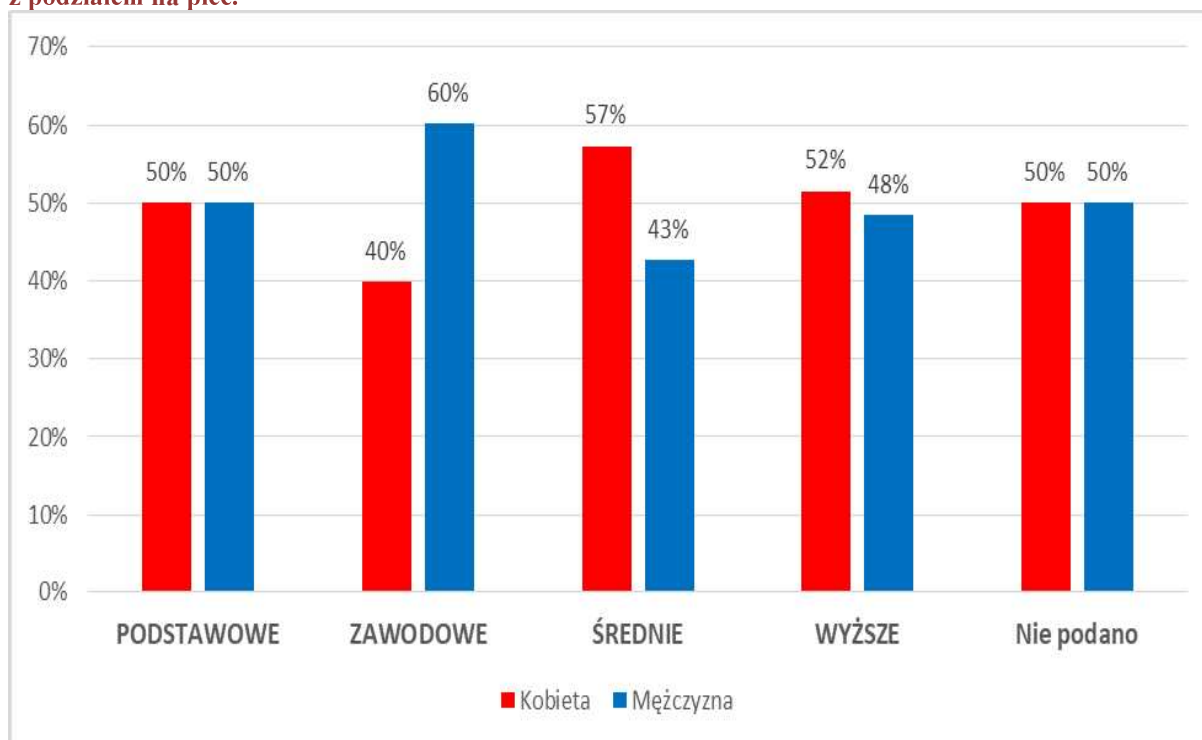
Wykres 15. Ilość osób w wieku 65+ biorących udział w badaniu ankietowym z podziałem na płeć wyrażona w procentach.

Źródło: badania własne.

Respondenci najczęściej legitymowali się wykształceniem średnim 231 osób (42,7%) oraz zawodowym 150 osób (27,8%). Więcej badanych kobiet (57%), niż mężczyzn (43%) posiada średnie wykształcenie. Natomiast więcej mężczyzn (60%) niż kobiet (40%) ma wykształcenie zawodowe. Wykształcenie podstawowe wskazało 65 badanych (12%), z czego tyle samo kobiet (50%) i mężczyzn (50%). Z uzyskanych danych wynika, że wykształcenie wyższe posiada 85 ankietowanych mieszkańców powiatu (15,7%), w tym nieznacznie więcej kobiet (52%) niż mężczyzn (48%). Natomiast 11 respondentów nie podało wykształcenia w wypełnionych ankietach (2,1%), tyle samo kobiet (50%) i mężczyzn (50%).

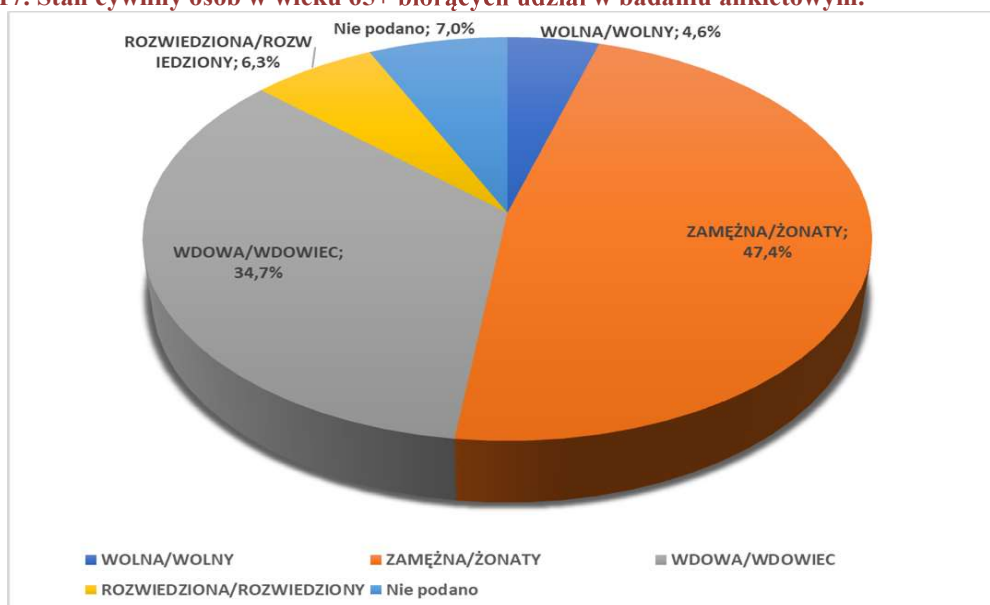
Wykres 16. Poziom wykształcenia seniorów biorących udział w badaniu ankietowym z podziałem na płeć.

Źródło: badania własne.

Stan cywilny ankietowanych przedstawia się następująco najwięcej 257 osób posiada status zamężnej/żonatego (47,31%) oraz 188 wdowa/wdowiec (34,7%). Natomiast 34 badane osoby są po rozwodzie (6,3%), a 25 osób określiła się jako wolna/wolny (4,6%), natomiast 38 seniorów nie podało swojego stanu cywilnego (7%).

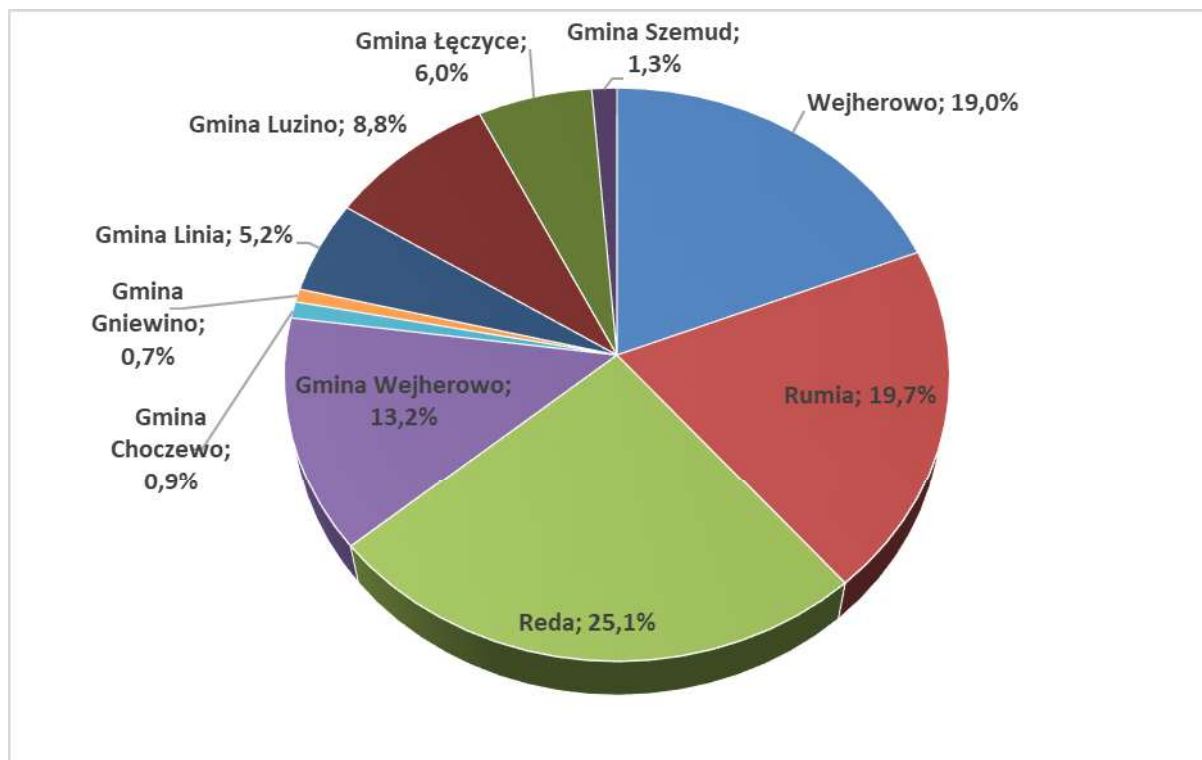
Wykres 17. Stan cywilny osób w wieku 65+ biorących udział w badaniu ankietowym.

Źródło: badania własne.

Biorąc pod uwagę gminę zamieszkania najwięcej seniorów wzięło udział w badaniu ankietowym w gminach miejskich, co stanowi 135 osób z Redy (25,1%), 106 osób z Rumi (19,7%) oraz 102 osoby z Wejherowa (19%). W pozostałych gminach powiatu największe zainteresowanie badaniem ankietowym wykazali mieszkańcy w wieku 65+ z Gminy Wejherowo 71 osób (13,2%) oraz z Gminy Luzino 47 osób (8,8%).

Wykres 18. Miejsce zamieszkania osób w wieku 65+ biorących udział w badaniu.

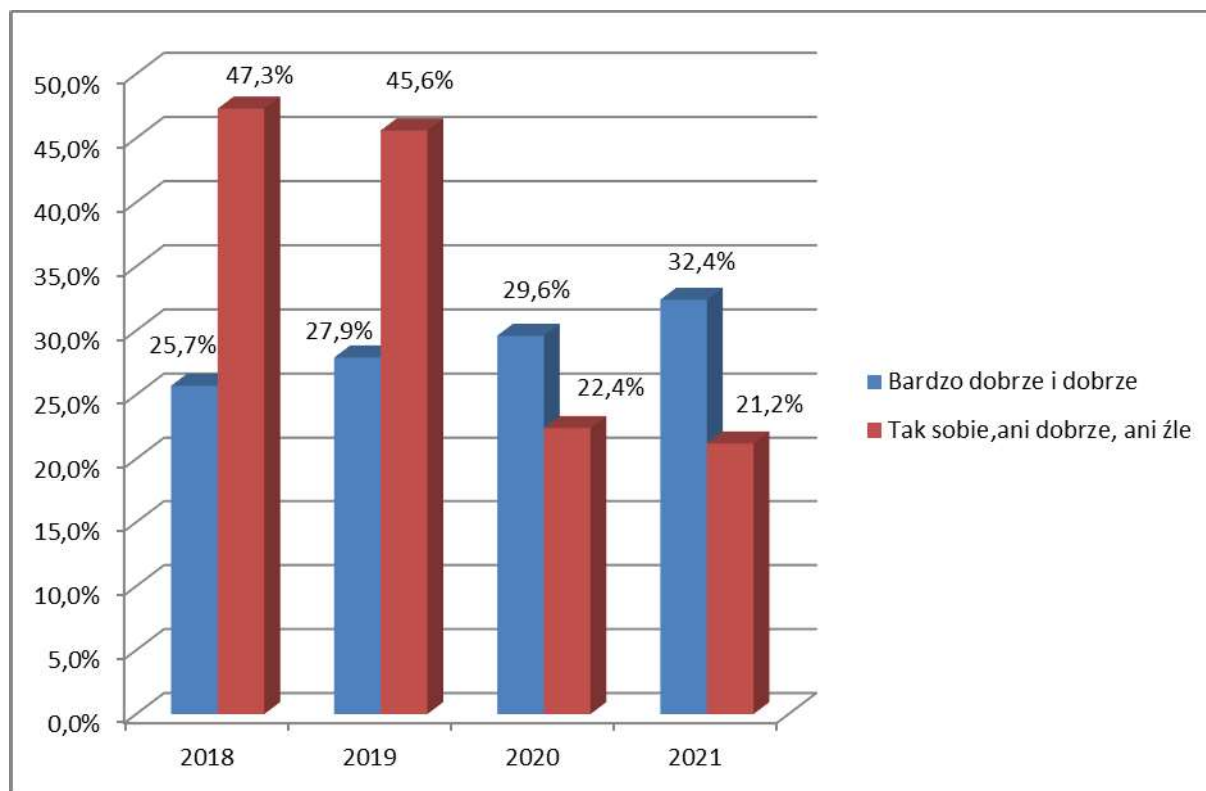

Źródło: badania własne.

1.2. Stan zdrowia osób starszych powiatu wejherowskiego.

Główny Urząd Statystyczny w raporcie pt. „Sytuacja osób starszych w Polsce w 2019 roku” opublikowanym w 2021 roku na podstawie samooceny stanu zdrowia dokonanej przez seniorów w 2019 roku wskazuje, że większość osób biorących udział w badaniu ocenia ogólnie swoje zdrowie „tak sobie, ani dobrze, ani źle”. W 2019 r. w ten sposób określiło swoje zdrowie 45,6% osób w wieku 60 lat i więcej (wobec 47,3% w roku poprzednim).

Wykres 19. Samoocena stanu zdrowia przez osoby w wieku 60+ według danych z Głównego Urzędu Statystycznego 2018-2021.

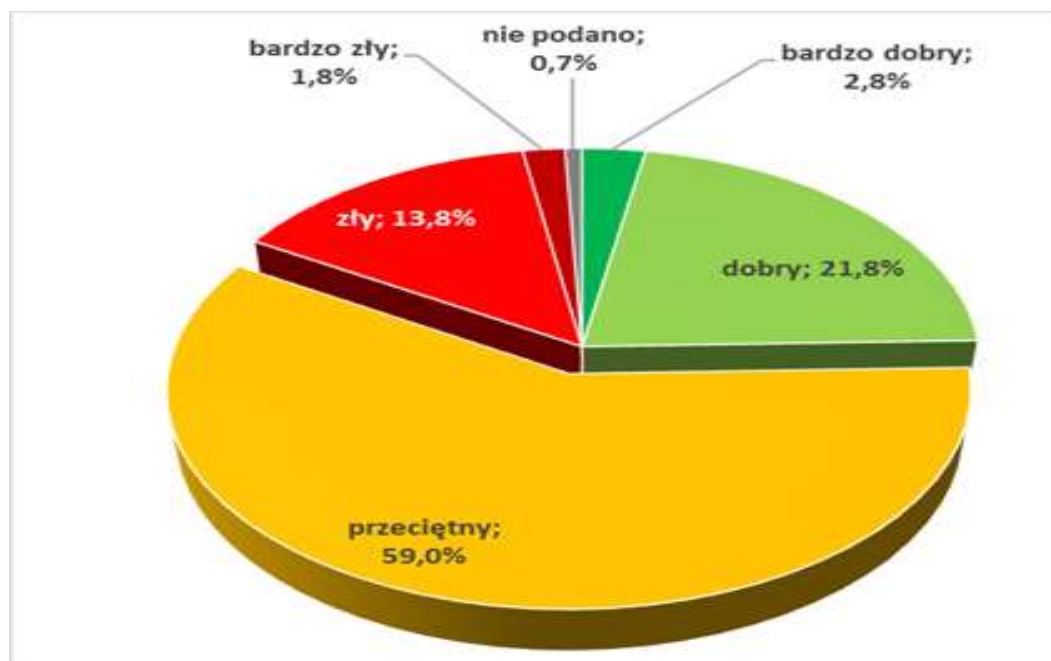

Źródło: GUS BDL

Według danych zawartych w dokumencie opracowanym przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej pt. „Informacja o sytuacji osób starszych w Polsce za 2021 rok” przedstawiono na podstawie wyników Europejskiego Badania Dochodów i Warunków Życia Ludności (EU-SILC) można stwierdzić, że 32,4% osób starszych w wieku 60 lat i więcej mieszkających w Polsce oceniło w 2021 r. swoje zdrowie jako „dobre” lub „bardzo dobre”. W porównaniu do roku poprzedniego oznacza to wzrost tego wskaźnika o 2,8 p. proc. Z kolei 21,2% osób starszych (o 1,2 % mniej niż rok wcześniej) uznało, że ich zdrowie jest „złe” lub „bardzo złe”.

W naszym powiecie większość badanych osób 320 określiła swój stan zdrowia jako „przeciętny” (59%), a 118 osób oceniła swój stan zdrowia „dobrze” (21,8%). Natomiast 75 ankietowanych ocenia swój stan zdrowia jako „zły” (13,8%), a zaledwie 10 jako bardzo „zły” (1,8%). Przy czym 15 respondentów uważa, że ich stan zdrowia jest „bardzo dobry” (2,8%).

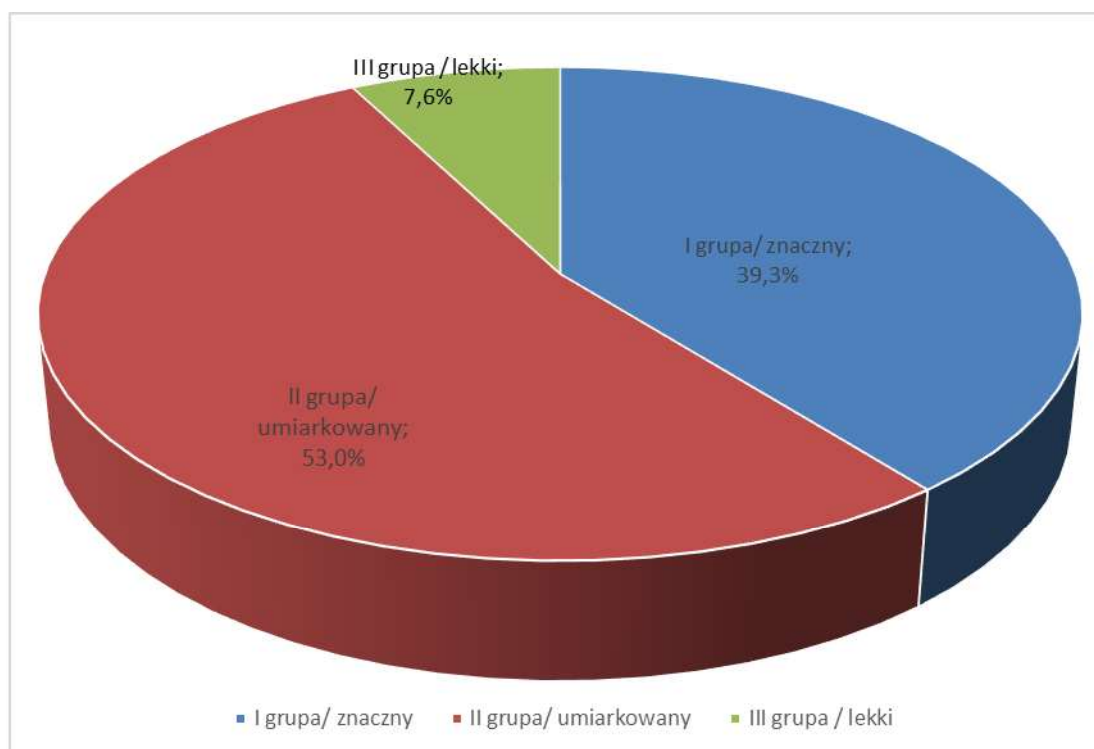
Wykres 20. Ocena stanu zdrowia osób w wieku 65+ biorących udział w badaniu.

Źródło: badania własne.

Wśród osób badanych, aż 328 osoby co stanowi 60,5% posiada orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, przy czym 174 osób (53%) z nich posiada umiarkowany stopień niepełnosprawności, 129 osób (39,3%) znaczny i 25 osób (7,6%) lekki.

Wykres 21. Stopień niepełnosprawności osób w wieku 65+ biorących udział w badaniu.

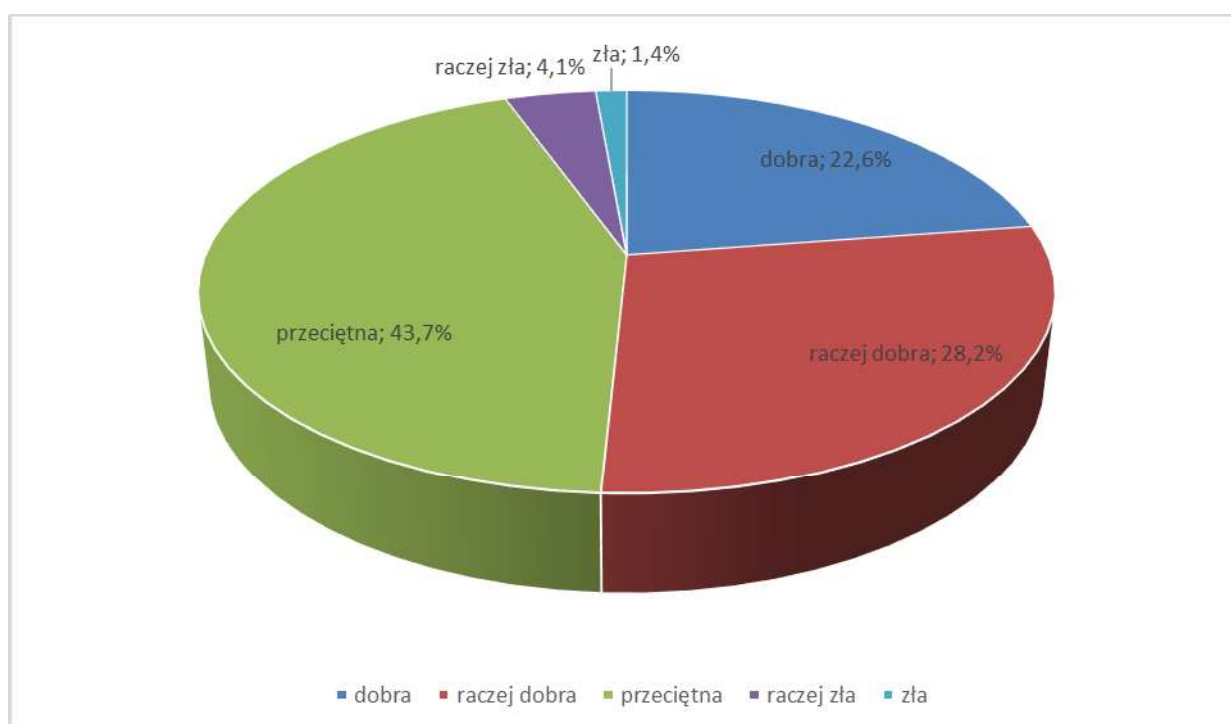
Źródło: badania własne.

1.3. Sytuacja materialna osób starszych w powiecie wejherowskim.

Wg. „Informacji o sytuacji osób starszych w Polsce za 2021 rok” gospodarstwa domowe wyłącznie z osobami starszymi rzadziej oceniały swoją sytuację materialną jako dobrą lub raczej dobrą w porównaniu z gospodarstwami bez osób starszych (41,8% wobec 60,6%), a częściej jako przeciętną (50,8% wobec 35,5%) oraz raczej złą lub złą (7,4% wobec 3,9%). Najgorzej swoją sytuację materialną oceniały osoby w wieku 60 lat i więcej mieszkające samotnie, w szczególności na wsi – 14,2% z nich oceniło swoją sytuację jako raczej złą lub złą.

Seniorzy województwa pomorskiego w 2021 roku swoją sytuację materialną przedstawili jako dobrą i raczej dobrą w 50,8% i jako przeciętną 43,7%, a raczej złą i złą 5,5%.

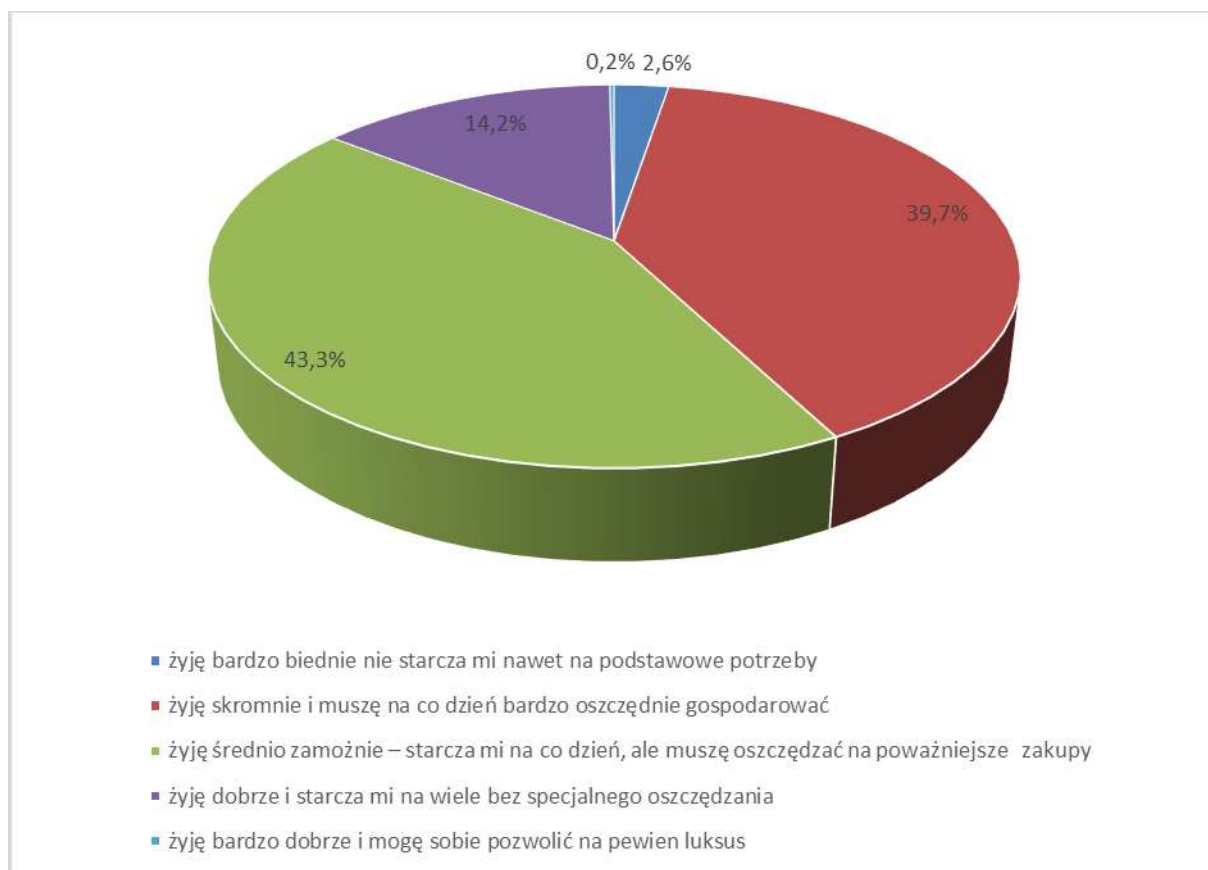
Wykres 22. Sytuacja materialna seniorów w województwie pomorskim w roku 2021.

Źródło: badania własne.

W powiecie wejherowskim 217 badanych osób wskazało, że „żyje średnio zamożnie – starcza im na co dzień, ale muszą oszczędzać na poważniejsze zakupy” (43,3%), 199 osób deklaruje, że „żyje skromnie i musi na co dzień bardzo oszczędnie gospodarować” (39,7%), 71 respondentów oceniło, że „żyje dobrze i starcza mi na wiele bez specjalnego oszczędzania” (14,2%). Tylko 1 osoba uważa, że „żyje bardzo dobrze i może sobie pozwolić na pewien luksus” (0,2%). Natomiast 13 badanych twierdzi, że „żyje bardzo biednie, nie starcza im nawet na podstawowe potrzeby” (2,6%).

Wykres 23. Sytuacja materialna osób w wieku 65+ biorących udział w badaniu.

Źródło: badania własne.

Z zaprezentowanych danych dotyczących sytuacji materialnej osób starszych w Polsce, województwie pomorskim i powiecie wejherowskim wynika, że większość seniorów ocenia swoją sytuację finansową jako przeciętną lub średnio zamożną, w skali kraju 50,8% badanych, w skali województwa 43,7% a w powiecie wejherowskim 43,3%. Prezentowane dane świadczą o dobrej sytuacji materialnej seniorów tylko 7,4% w skali kraju oceniło swoją sytuację materialną jako złą, 1,4% w skali województwa a w skali powiatu 0,2%.

1.4. Aktywność zawodowa i społeczna osób starszych.

W analizie opracowanej przez Główny Urząd Statystyczny pt. „Sytuacja osób starszych w Polsce w 2021 roku” w gronie osób starszych najliczniejszą grupę stanowią osoby nieaktywne zawodowo, głównie te, które opuściły rynek pracy z powodu przejścia na emeryturę. Podstawową przyczyną bierności zawodowej seniorów jest pobieranie emerytury. W 2021 r. było ono powodem niewykonywania i nieposzukiwania pracy w przypadku 90,0% osób w wieku 60–74 lata (84,5% mężczyzn i 93,4% kobiet). W skali całego kraju w roku 2021 liczba osób pracujących w wieku 60–89 lat wyniosła 1420 tys., a wskaźnik zatrudnienia w tej grupie wieku ukształtował się na poziomie 15,4% (24,0% wśród mężczyzn i 9,0% w gronie kobiet). W miastach 15,8% osób starszych w wieku 60–89 lat to osoby pracujące, na wsi natomiast wskaźnik zatrudnienia wyniósł 14,6%.

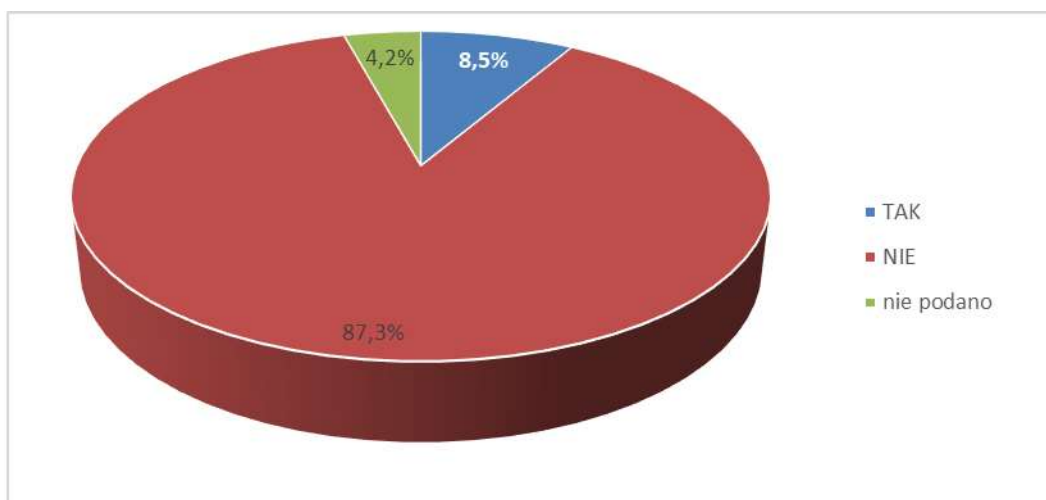
Według danych GUS w województwie pomorskim w roku 2021 wskaźnik zatrudnienia osób wieku 60-89 lat wyniósł 16,8%. W roku 2022 wskaźnik ten dla województwa pomorskiego wyniósł 21,2%, a dla powiatu wejherowskiego 17,3%.

W celu zbadania aktywności życiowej i społecznej osób starszych z powiatu wejherowskiego, postanowiono zadać im bezpośrednie pytania dotyczące pracy, spędzania czasu wolnego, zainteresowań i hobby.

Większość badanych osób, (473) deklaruje, że nie wykonuje żadnej pracy lub zajęcia przynoszącego dodatkowy zarobek co stanowi 87,3% badanych, a tylko 46 osób (8,5%) pracuje, 4,2% badanych nie udzieliło odpowiedzi.

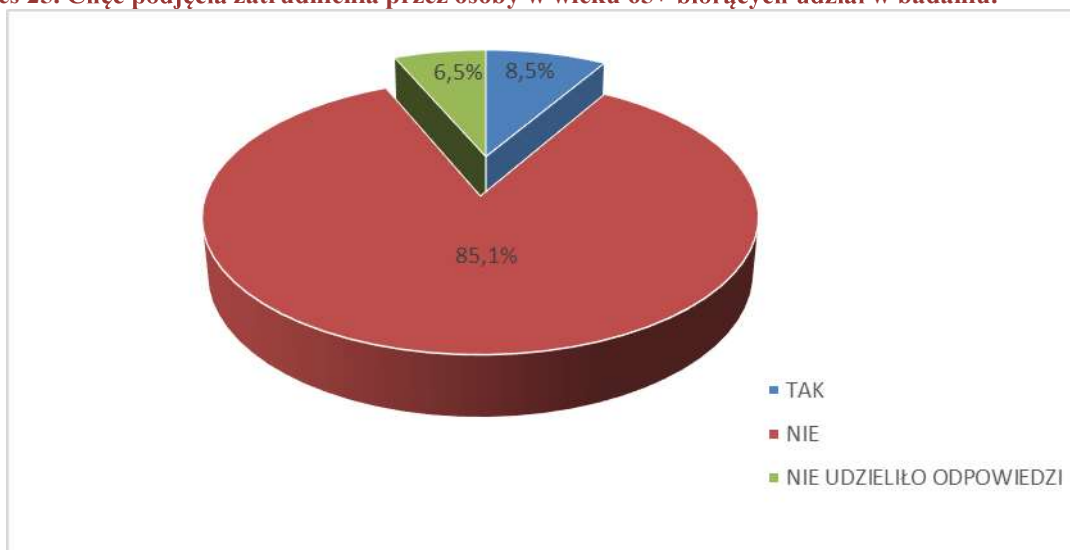
Należy podkreślić, że seniorzy udzielili bardzo podobnych odpowiedzi na pytanie czy w najbliższej przyszłości chcieliby rozpocząć jakąś pracę dorywczą lub zajęcie przynoszące zarobek. Z udzielonych odpowiedzi wynika, że 461 osób nie widzi potrzeby podjęcia zatrudnienia (85,1%), a tylko 46 seniorów chciałoby pracować (8,5%), natomiast 35 osób z pośród ankietowanych nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie (6,5%).

Wykres 24. Aktywność przynosząca dochód osób w wieku 65+ biorących udział w badaniu.

Źródło: badania własne

Wykres 25. Chęć podjęcia zatrudnienia przez osoby w wieku 65+ biorących udział w badaniu.

Źródło: badania własne.

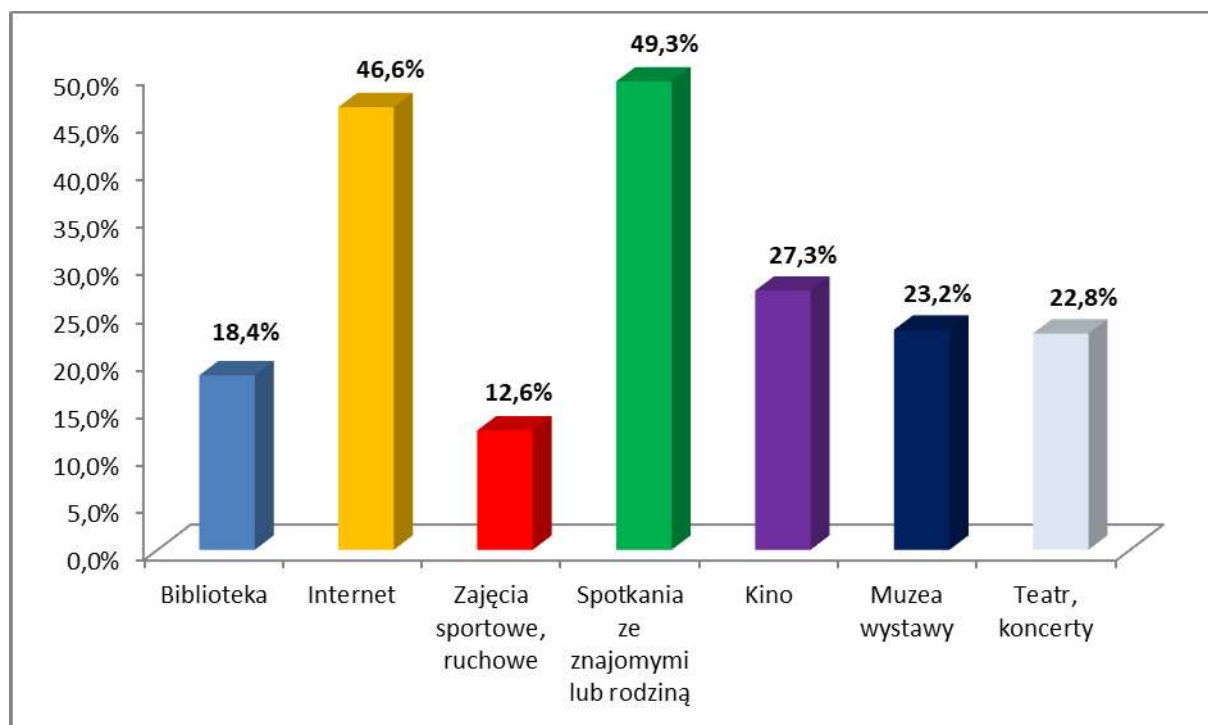
W zakresie aktywności społecznej podejmowanej przez seniorów z danych opracowanych przez GUS w dokumencie pt. „Sytuacja osób starszych w Polsce w roku 2019” wynika, że osoby starsze stosunkowo często odwiedzały bądź przyjmowały u siebie znajomych, rodzinę lub przyjaciół. Przynajmniej raz w miesiącu taką aktywność przejawiało 50,4% z nich. Na spotkania raz na dwa, trzy miesiące wskazało 19,3% seniorów,

a na jeden do trzech razy w roku 18,0% z nich. Odnotowano, że 12,3% osób w wieku 60 lat i więcej nigdy lub prawie nigdy nie odwiedza i nie przyjmuje u siebie znajomych, rodziny lub przyjaciół. Na miejsce spotkań ze znajomymi, rodziną lub przyjaciółmi, osoby w wieku 60 lat i więcej wybierały za-zwyczaj dom. Jedynie 34,7% z nich przynajmniej raz w roku wybierało na miejsce spotkania kawiarnię, pub lub klub. Spotkania przynajmniej raz w miesiącu w tych miejscach odbywało 13,6% osób w wieku senioralnym. Z prezentowanego raportu wynika, że osoby w wieku senioralnym chętnie podróżują. W 2019 r. 4,4 mln osób w wieku 60 lat i więcej uczestniczyło w przynajmniej jednym prywatnym wyjeździe turystycznym, tj. o 6,8% więcej niż rok wcześniej. W stosunku do roku 2015 wzrost ten wyniósł 28,8%. Zdecydowanie częściej z tej formy spędzania wolnego czasu korzystali seniorzy mieszkający w miastach (73,1% ogółu podróżujących seniorów) niż na wsi (26,9%).

Według danych przytoczonych przez GUS w raporcie pt. „Sytuacja osób starszych w Polsce w 2019 roku” z ostatniej edycji Badania spójności społecznej wynika, że osoby starsze w roku 2019 niezbyt często chodziły do kina tylko 27,3% seniorów zadeklarowało, że przynajmniej raz w roku chodziło do kina, Muzea i wystawy sztuki przynajmniej raz w roku zwiedzało 23,2% osób starszych, zaś do teatru i na koncerty chodziło 22,8% seniorów. Na mecze i zawody sportowe uczęszczało 13,4% osób starszych, natomiast chodzenie do dyskoteki, na zabawy i dancingi wskazał jeszcze mniejszy odsetek seniorów 7,5%.

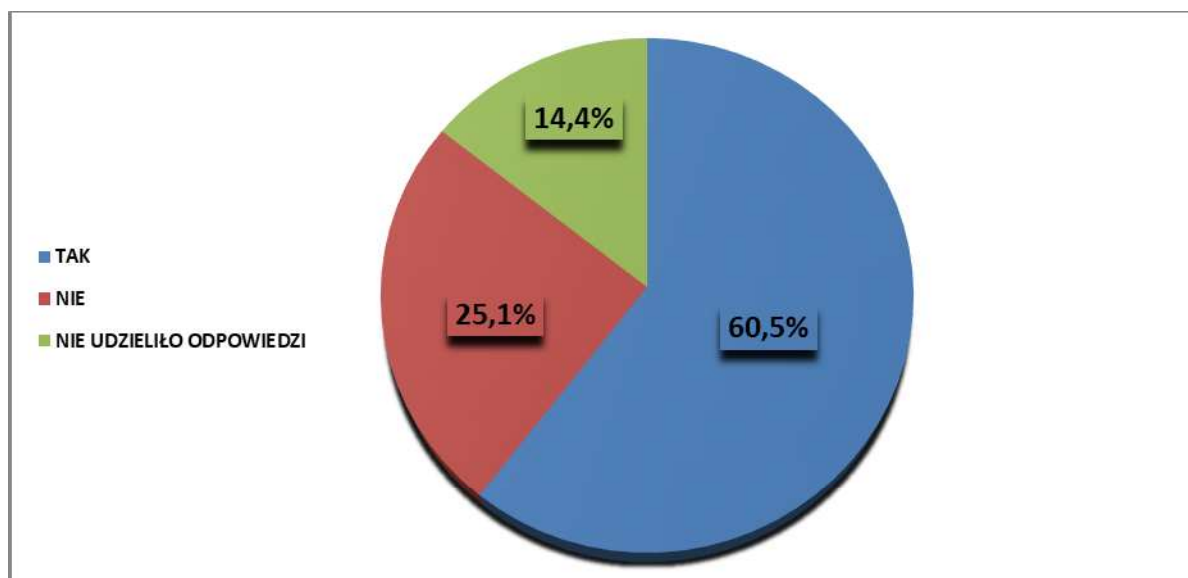
Wykres 26. Formy spędzania czasu wolnego osób w wieku 65+ według danych GUS z 2019.

Źródło: GUS BDL

Z badania ankietowego przeprowadzonego z seniorami w naszym powiecie wynika, że większość badanych (328 osób) wskazuje na aktywność w postaci zainteresowań lub hobby (60,5%), a 136 deklaruje, że takowych nie posiada (25,1%). Należy podkreślić, że duża grupa seniorów nie odpowiedziała na pytanie dotyczące zainteresowań i hobby, bo aż 78 co stanowi 14,4% badanych osób.

Wykres 27. Zainteresowania lub hobby osób w wieku 65+ biorących udział w badaniu.

Źródło: badania własne.

Z odpowiedzi na pytanie o formy spędzania czasu wolnego wynika, że seniorzy preferują różnorodne aktywności, które często związane z aktywnością fizyczną, kulturalną, religijną, turystyką, korzystaniem z Internetu i sprzętu komputerowego oraz utrzymaniem relacji i więzi społecznych.

Najczęściej podejmowaną aktywnością społeczną mającą na celu utrzymanie relacji i więzi społecznych wymienione zostały spotkania rodzinne - 247 odpowiedzi (45,6%) oraz spotkania ze znajomymi – 226 odpowiedzi (41,7%).

Turystyka, a szczególnie udział w zorganizowanych wycieczkach krajoznawczych wśród 210 badanych (38,9%) cieszy się dużą popularnością.

Duża grupa badanych zainteresowana jest spędzaniem czasu wolnego w czasie imprez i spotkań o charakterze rekreacyjnym i integracyjnym organizowanym przez gminy lub powiat dla mieszkańców, a mianowicie 144 seniorów w ten sposób lubi spędzać wolny czas (26,6%). Natomiast 138 osób uczestniczy w wydarzeniach kulturalnych wybierając wyjścia do kina, teatru, na wystawy i koncerty (25,5%).

Duża część ankietowanych, bo aż 311 osób wskazała, że w wolnym czasie ogląda telewizję (57,4%), a 285 osób czyta książki (52,6%). Wyniki badań ankietowych wskazują, iż osoby starsze w powiecie wejherowskim preferują formy bierne spędzania czasu, które nie wiążą się z koniecznością wychodzenia z domu.

Dosyć duża grupa badanych osób 171 seniorów w wolnym czasie korzysta z Internetu oraz sprzętu komputerowego (31,6%).

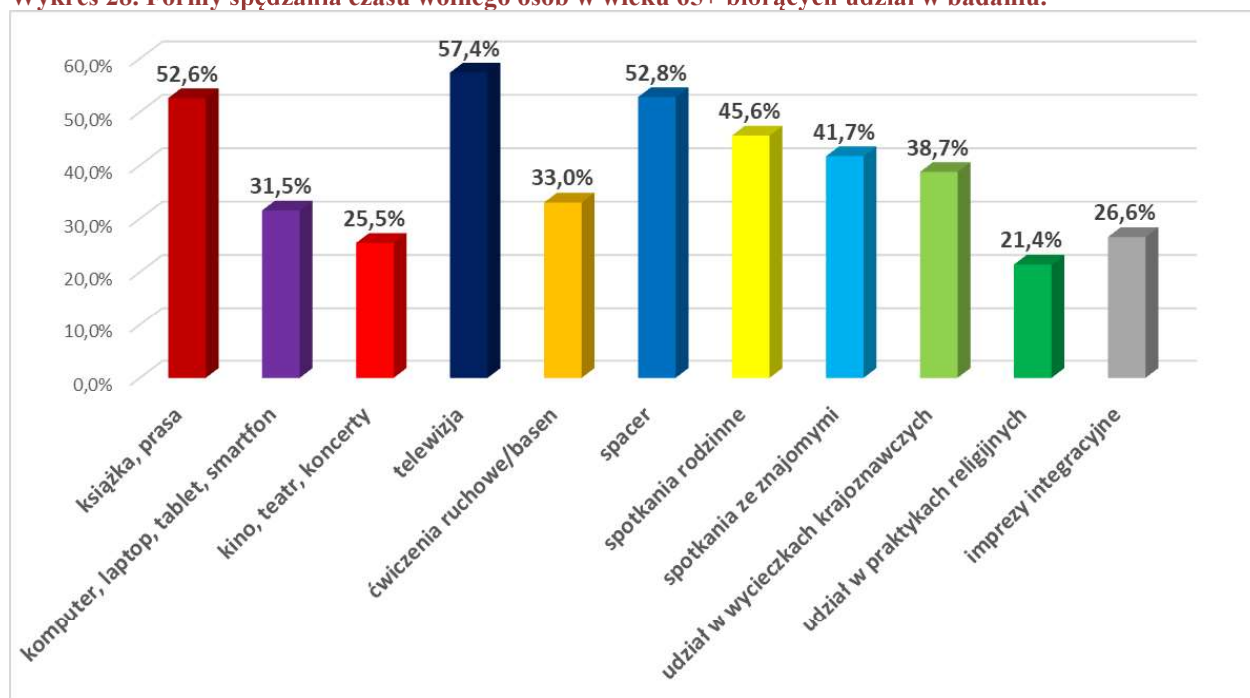
Badani wskazują również, że w zakresie aktywności społecznej uczestniczą w praktykach religijnych, 116 (21,5%) osób wskazało tą formę aktywności.

Aktywność fizyczną jako formę spędzania czasu wolnego w postaci spacerów preferuje 286 badanych (52,8%) oraz w postaci ćwiczeń ruchowych lub basenu 179 osób (33,1%). Z udzielonych odpowiedzi wynika, że dla dużej grupy osób starszych bardzo ważna jest aktywność fizyczna, którą podejmują w wolnym czasie co niewątpliwie sprzyja dbaniu o dobrą kondycję fizyczną.

Należy dodać, że badani odpowiadając na pytania związane z rodzajem i formami spędzania czasu wolnego zaznaczali więcej niż jedną odpowiedź oraz niektórzy z badanych wskazali swoje zainteresowania i hobby, które przedstawiono w tabeli 1.

Biorąc pod uwagę dane, z których wynika, że seniorzy w powiecie wejherowskim lubią aktywnie spędzać czas wolny, realizując w ten sposób swoje zainteresowania i hobby, które są główną aktywnością życiową i społeczną badanych osób należy zapewnić im dostęp do rekreacji, sportu, turystyki i kultury w celu podejmowania aktywności życiowej i społecznej.

Wykres 28. Formy spędzania czasu wolnego osób w wieku 65+ biorących udział w badaniu.

Źródło: badania własne.

Tabela 14. Zainteresowania i hobby wymienione przez osoby w wieku 65+.

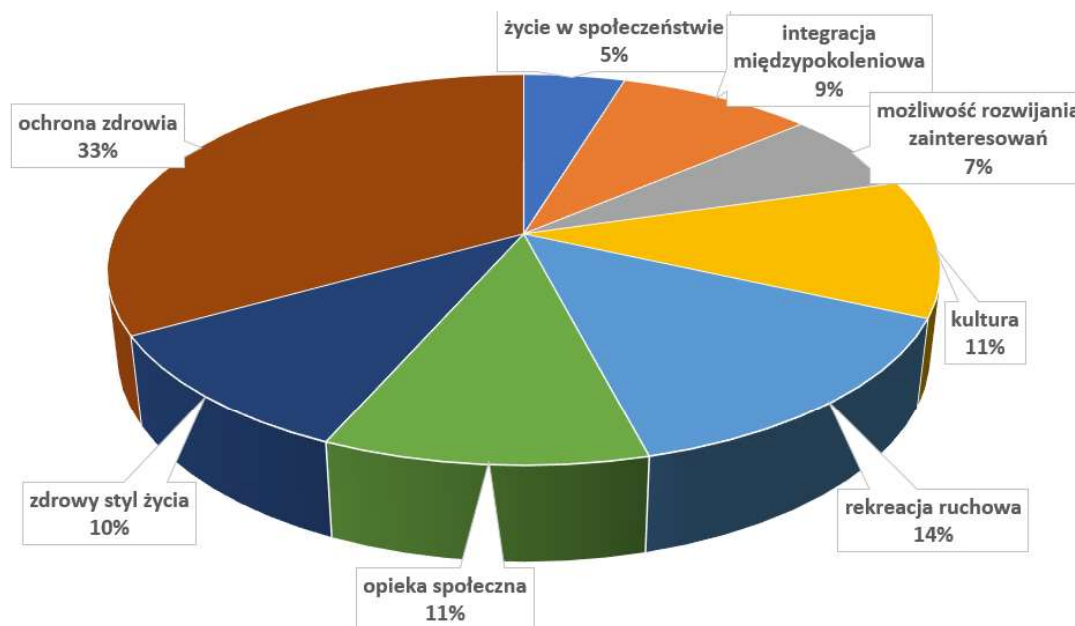
Aktywność fizyczna	90	Spotkania ze znajomymi	14
Czytanie	34	Wędkarstwo	13
Robótki ręczne	33	Uniwersytet III wieku	11
Kultura	27	Religia, Wiara, Modlitwa	10
Gry zręcznościowe	26	Wolontariat, Prace społeczne	9
Ogrodnictwo	25	Rozwiązywanie zadań logicznych	8
Telewizja, Film	23	Pisarstwo	6
Majsterkowanie	21	Komputer, Internet	4
Prace artystyczne	20	Muzyka, Chór	17

Źródło: badania własne.

1.5. Problemy i potrzeby wskazane przez osoby starsze dotyczące funkcjonowania w lokalnym środowisku.

Osoby starsze biorące udział w badaniu ankietowym zwróciły uwagę na szereg deficytów w lokalnym środowisku, które związane są z ich funkcjonowaniem w codziennym życiu. Badanych poproszono o wskazanie sfer życia społecznego w lokalnym środowisku w których dostrzegają największy deficyt w stosunku do potrzeb seniorów. Z uzyskanych danych wynika, że najczęściej badanych, bo aż 382 osoby wskazały (70,5%), że największy problem w ich ocenie jest z ochroną zdrowia w ramach NFZ, profilaktyką, edukacją zdrowotną, dostępem do opieki zdrowotnej, specjalistów, rehabilitacji. Natomiast 163 badanych (30,1%) dostrzega problem w zbyt małej dostępności rekreacji ruchowej (basen, taniec, gimnastyka, spacer, i siłownie zewnętrzne, a 122 z badanych osób (22,6%) dostrzega problem w opiece społecznej w zakresie wsparcia osób starszych w miejscu zamieszkania, pomocy finansowej i rzeczowej udzielanej przez ośrodki pomocy społecznej.

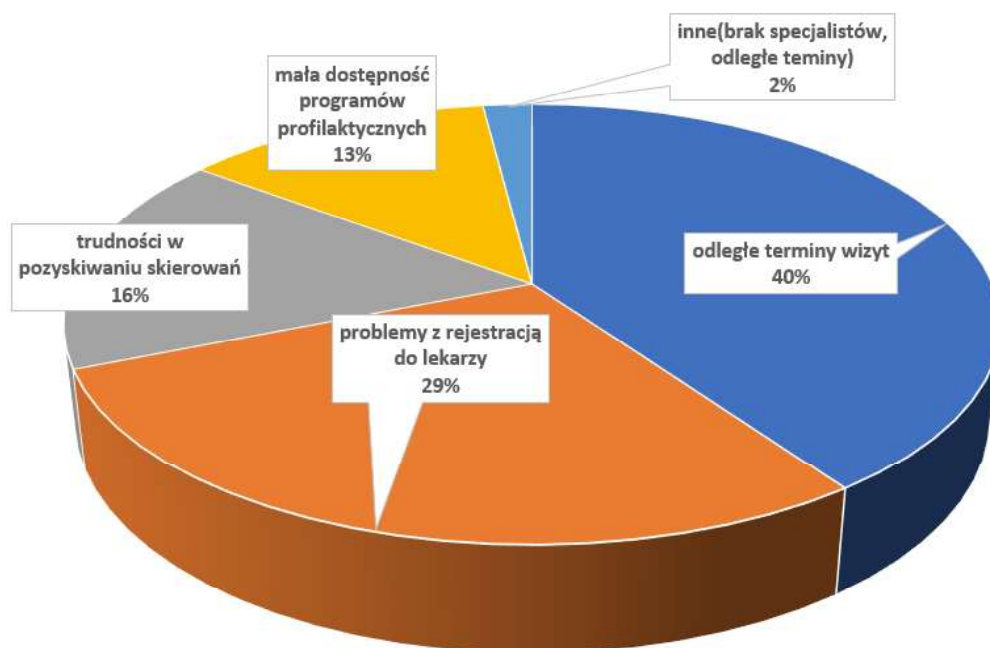
Wykres 29. Potrzeby seniorów w sferach życia społecznego w lokalnym środowisku.

Źródło: badania własne.

W zakresie świadczenia usług medycznych i zdrowotnych seniorzy wskazali, że największym problemem są odległe terminy wizyt u specjalistów, aż 438 ankietowanych (40%) wybrało tą odpowiedź oraz problemy z rejestracją do lekarza 312 osób (29%) wskazało na tą kwestię. Należy dodać, że ankietowani podawali więcej niż jedną odpowiedź.

Wykres 30. Problemy w świadczeniu usług medycznych i zdrowotnych według osób w wieku 65+ .

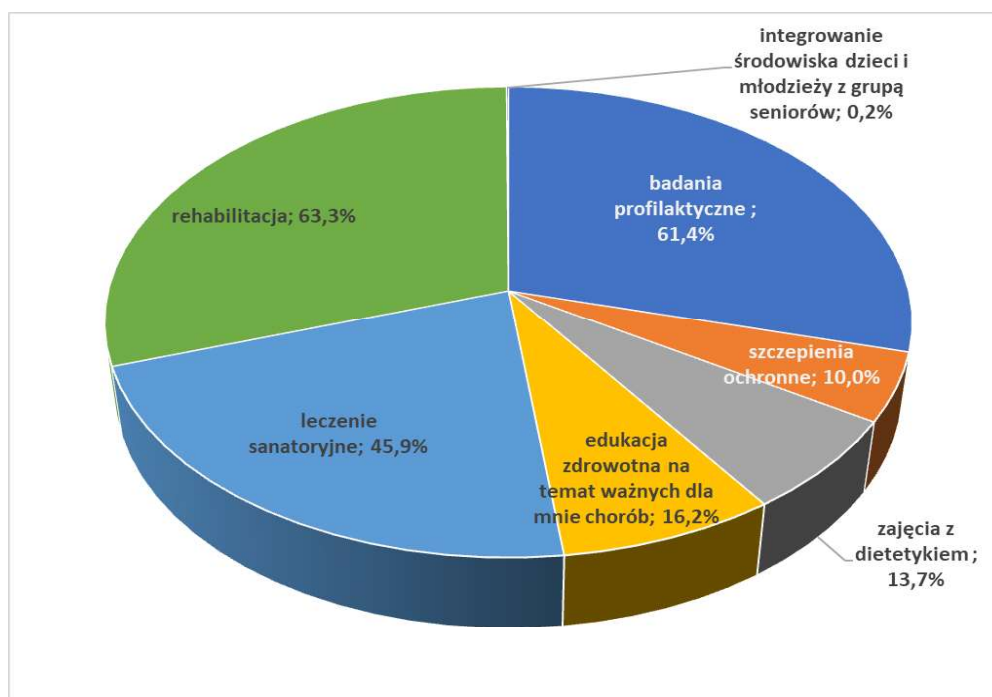

Źródło: badania własne.

Zapytano osoby w wieku 65+ z jakich dodatkowych świadczeń i działań profilaktycznych chciałyby skorzystać w przyszłości.

Z uzyskanych danych wynika, że seniorzy są zainteresowani dbaniem o stan swojego zdrowia i sprawność fizyczną, 343 osoby (63,3%) zainteresowane są rehabilitacją, 333 osoby (61,5%) badaniami profilaktycznymi a 249 osób (46%) leczeniem sanatoryjnym.

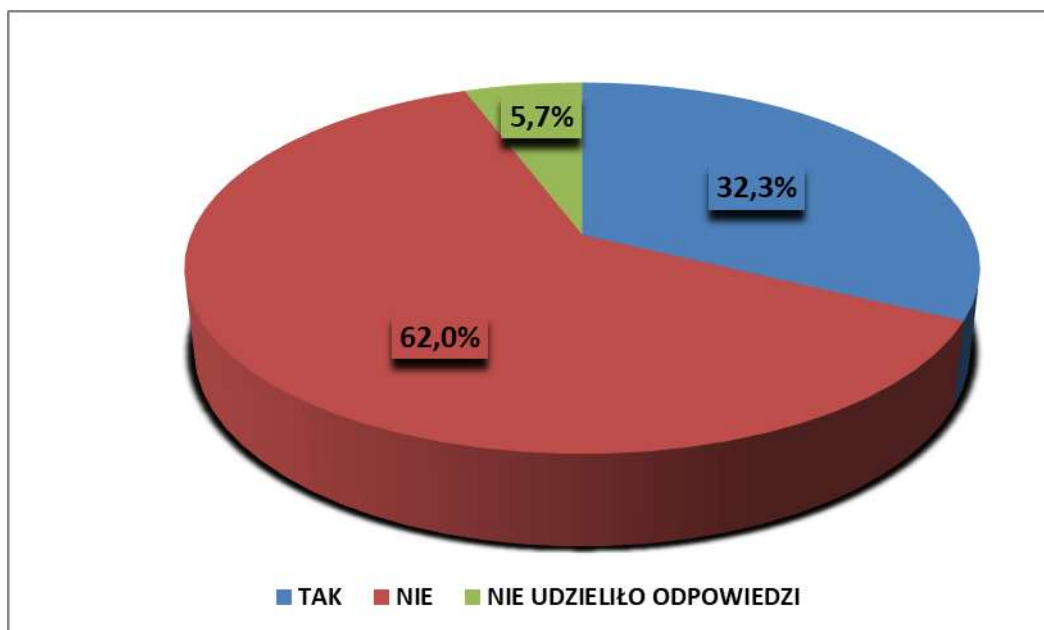
Wykres 31. Dodatkowe świadczenia i działania profilaktyczne z których w przyszłości chciałyby skorzystać osoby w wieku 65+ .

Źródło: badania własne.

Z przeprowadzonego badania ankietowego w powiecie wejherowskim wynika, że większość osób starszych nie potrzebuje systematycznej pomocy ze strony rodziny lub innych osób w codziennym funkcjonowaniu, aż 336 badanych (62%) wskazało odpowiedź „nie”. Natomiast grupa 175 seniorów (32,3%) zadeklarowała, że wymaga systematycznej pomocy ze strony rodziny lub innych osób. Warto zaznaczyć, że 31 osób (5,8%) nie udzieliło odpowiedzi na zadane pytanie.

Wykres 32. Potrzeba systematycznej pomocy ze strony rodziny lub innych osób.

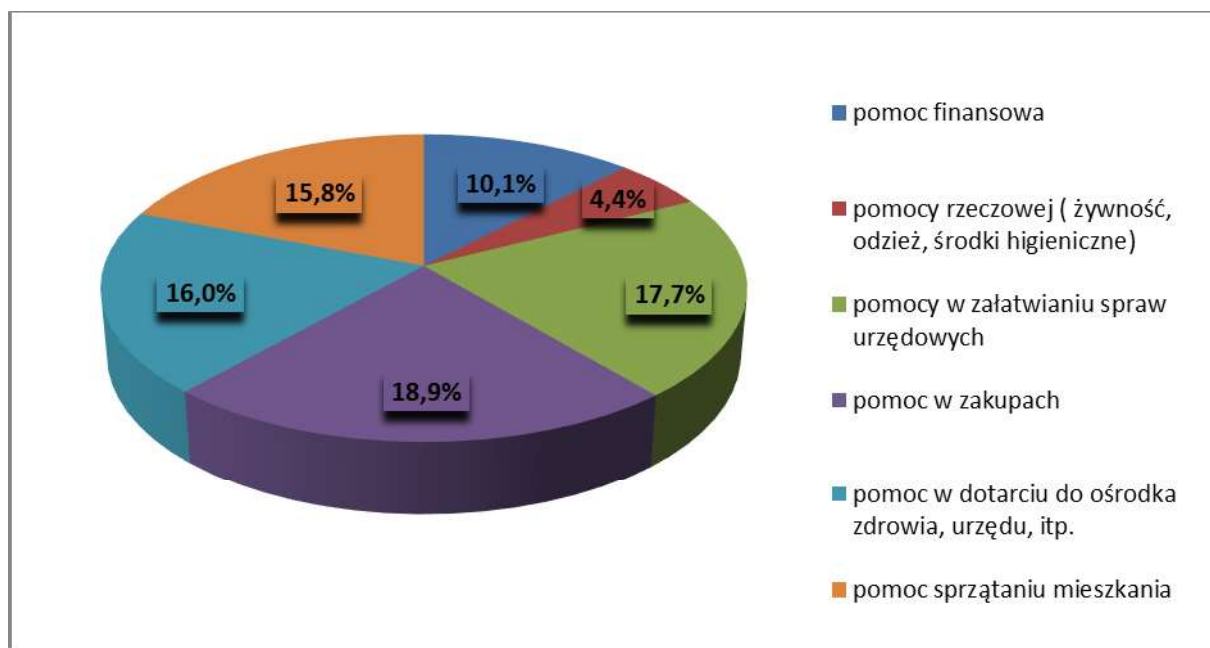

Źródło: badania własne.

Badane osoby, które zadeklarowały, że potrzebują systematycznej pomocy ze strony rodziny lub innych osób poproszone zostały o wskazanie jakiego rodzaju pomocy potrzebują. Z udzielonych odpowiedzi wynika, że pomoc najczęściej potrzebują w robieniu zakupów 99 osób (18,3%), załatwianiu spraw urzędowych 93 osoby (17,2%), dotarciu do ośrodka zdrowia lub urzędu 84 osoby (15,5%), sprzątanie mieszkania 83 osoby (15,3%).

Uogólniając można stwierdzić, że z racji występujących dolegliwości u osób starszych związanych z gorszym funkcjonowaniem organizmu część seniorów potrzebuje pomocy i wsparcia w zakresie czynności dnia codziennego. Z przedstawionych potrzeb osób starszych w zakresie pomocy udzielanej przez rodziny lub inne osoby wynika, że świadczenie usług sąsiedzkich, które zostało wprowadzone nowelizacją ustawy o pomocy społecznej i będzie realizowane przez gminy, a dotyczy szczególnie osób starszych, będzie istotnym wsparciem dla seniorów w codziennym życiu.

Wykres 33. Rodzaje oczekiwanego przez seniorów wsparcia.

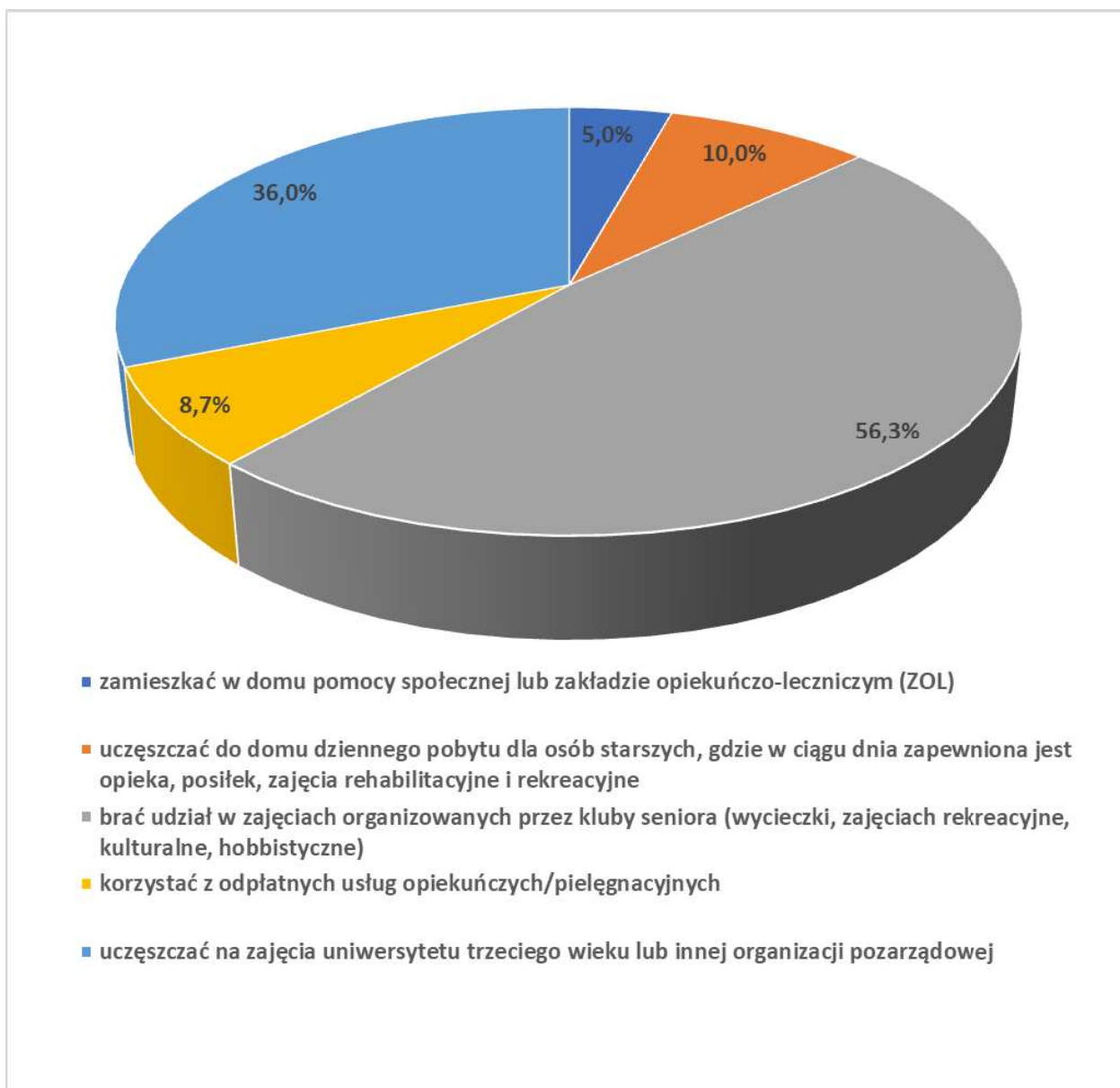
Źródło: badania własne.

Podczas badania, postanowiono również zadać pytanie o potrzebę spełnienia, w najbliższym czasie, wybranego wsparcia świadczonego przez organizacje pozarządowe lub instytucje w formie usług na rzecz osób starszych i aktywności rozwijających zainteresowania seniorów.

Z udzielonych odpowiedzi w zakresie usług świadczonych przez instytucje lub organizacje pozarządowe działające na rzecz seniorów wynika, że najchętniej wybieraną opcją jest chęć brania udziału w zajęciach organizowanych przez kluby seniora, za którą opowiedziało się 305 respondentów (40,6%). Natomiast 195 respondentów (21%) chciałaby również przynależeć do uniwersytetów działających na rzecz osób starszych, a 54 (10%) ankietowanych chciałoby uczęszczać do domu dziennego pobytu dla osób starszych. Wśród badanych grupa 47 osób (8,7%) byłaby zainteresowana korzystaniem z odpłatnych usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych. Najmniejszym zainteresowaniem cieszy się pobyt w domach pomocy społecznej lub zakładach opiekuńczo – leczniczych (5% respondentów).

Pośród badanych, jedynie 12 mężczyzn (2,3%) i 15 kobiet (2,8%) chciałoby w przyszłości zamieszkać w instytucjach świadczących opiekę całodobową.

Wykres 34. Usługi świadczone na rzecz osób starszych przez instytucje i organizacje pozarządowe, z których ankietowani chcieliby skorzystać w najbliższym czasie.

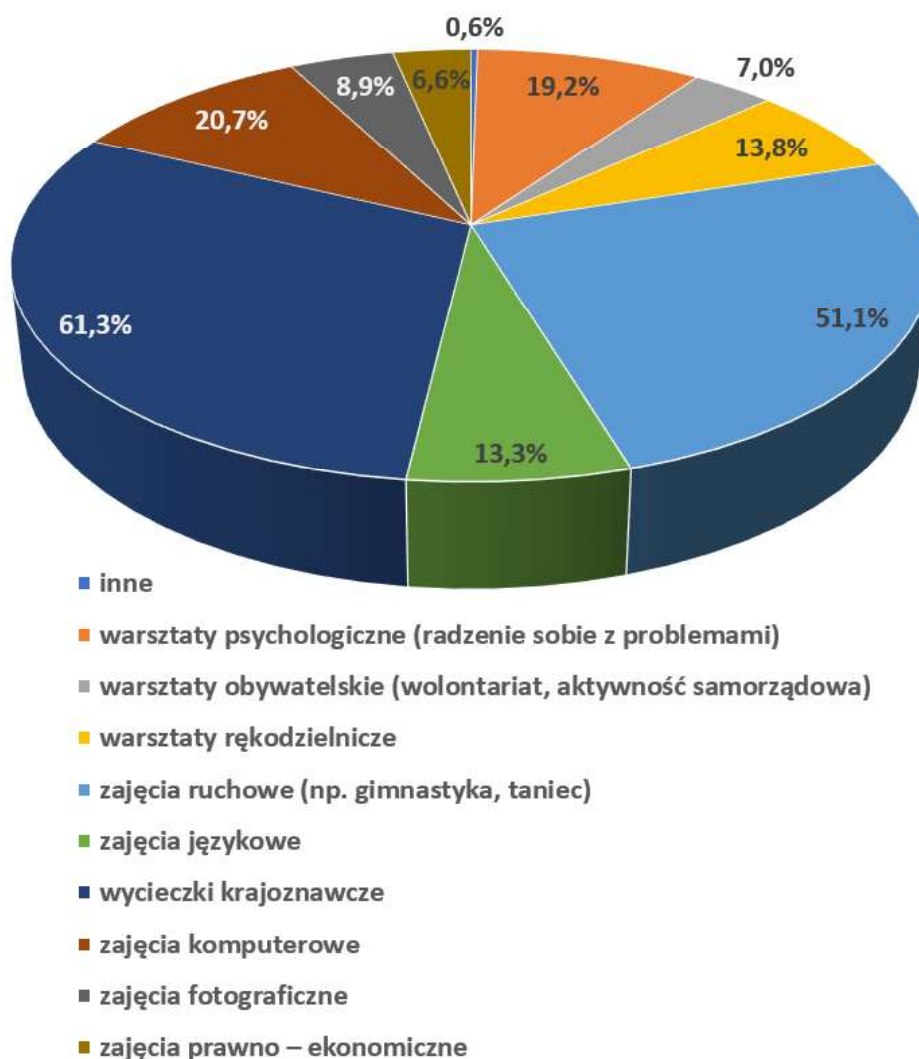

Źródło: badania własne.

Spśród badanych seniorów 332 osoby (61,3%) wskazały, że chciałyby uczestniczyć w wycieczkach krajoznawczych, 277 ankietowanych (51,1%) chciałoby w przyszłości uczestniczyć w zajęciach ruchowych typu gimnastyka lub taniec, a 112 (20,7%) deklaruje uczestnictwo w zajęciach komputerowych. Natomiast (19,2%) widzi potrzebę skorzystania z warsztatów psychologicznych.

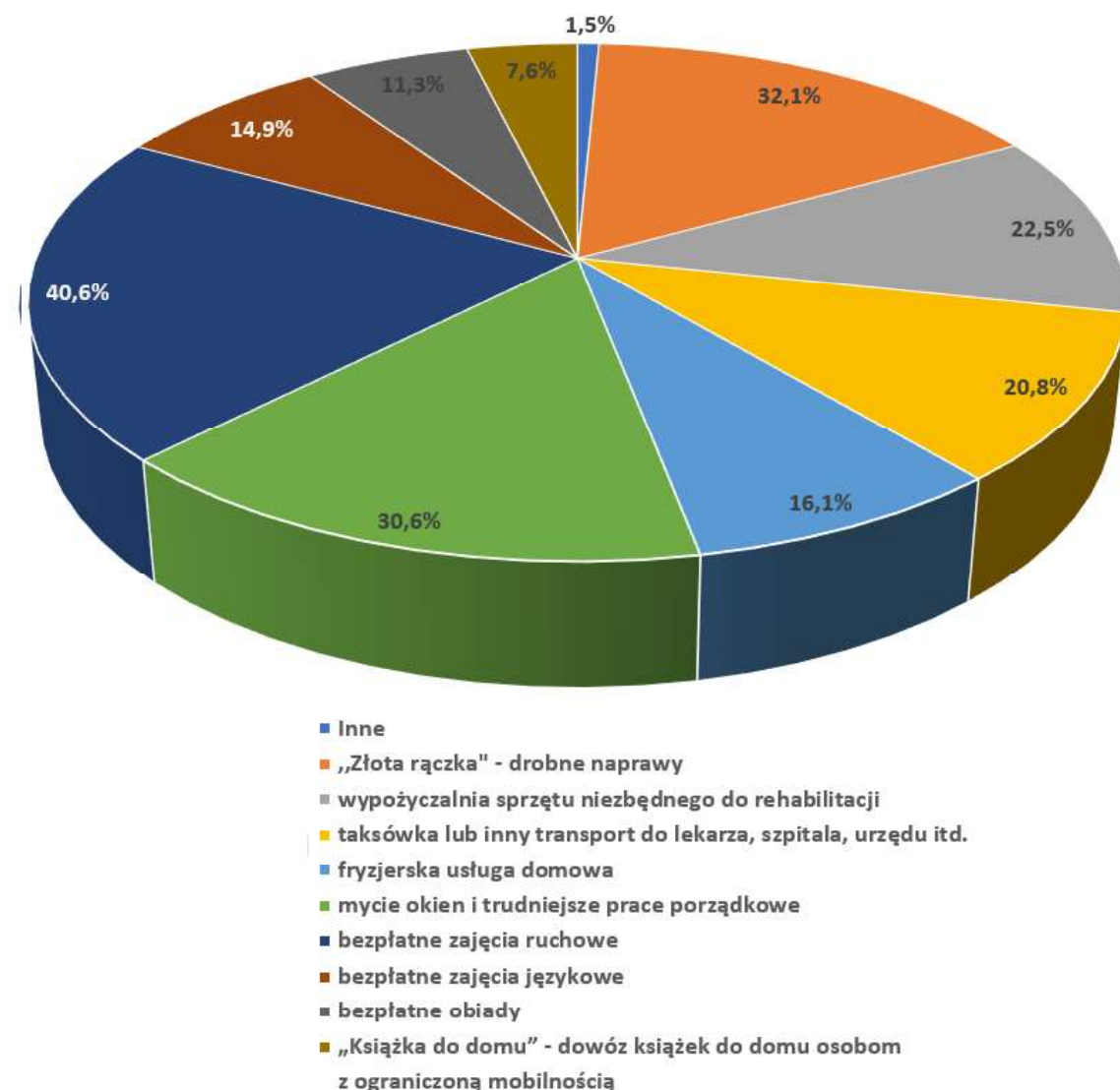
Wykres 35. Rodzaje aktywności cieszące się zainteresowaniem seniorów.

Źródło: badania własne.

Ankietowanym zadano pytanie dotyczące usług dla seniorów, które związane są z codziennym funkcjonowaniem w sferze samoobsługi i ruchowej lub rozwijaniem zainteresowań i podejmowaniem aktywności w czasie wolnym. Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że 40,6% badanych najbardziej jest zainteresowana udziałem w bezpłatnych zajęciach ruchowych - 220 osób wskazało tą odpowiedź, 174 osoby (32,1%) zainteresowane są usługą „Złotej rączki” – wykonywaniem drobnych napraw w miejscu zamieszkania. Również usługa związana ze sprzątaniem mieszkań cieszyła się dużym zainteresowaniem wśród ankietowanych, aż 166 osób zaznaczyło tą odpowiedź (30,6%). Część respondentów zainteresowana była korzystaniem z usługi wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego, 122 osoby (22,5%) udzieliły tej odpowiedzi. Kolejna usługa wskazana przez seniorów to zapewnienie transportu do lekarza, szpitala, urzędu tą formą wsparcia zainteresowanych było 113 osób (22,5%) z pośród ankietowanych.

Wykres 36. Rodzaj usług bezpłatnych lub ulgowych dla seniorów z których ankietowani chcieliby korzystać.

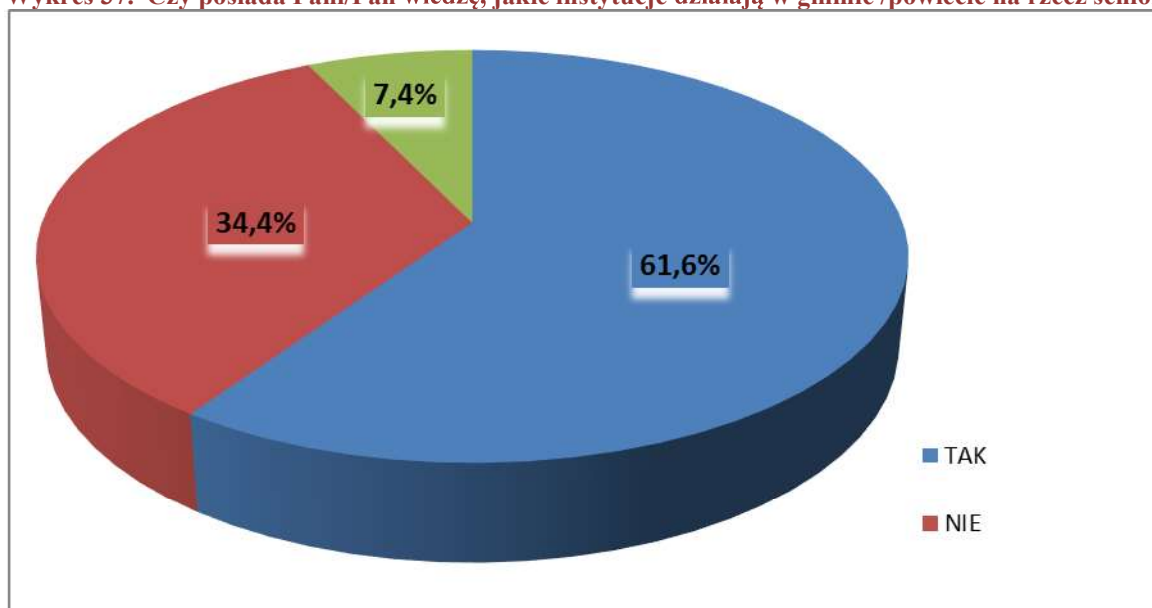
Źródło: badania własne.

Podsumowując można powiedzieć, że osoby starsze wieku 65+ w powiecie wejherowskim dostrzegają szereg obszarów deficytowych w zakresie wsparcia środowiskowego w swoim miejscu zamieszkania. Z uzyskanych danych wynika, że najważniejsze potrzeby wskazane przez osoby w wieku 65+ dotyczyły dostępu do ochrony zdrowia w ramach NFZ, rehabilitacji i aktywnych form spędzania czasu wolnego, wsparcia w dziennych ośrodkach dla seniorów, oraz zapewnienie możliwości rozwijania zainteresowań i hobby.

1.6. Korzystanie z pomocy przez osoby starsze w powiecie wejherowskim.

Zbadano, czy respondenci mają wiedzę na temat instytucji działających na rzecz osób starszych oraz czy korzystają z pomocy tych instytucji. Okazuje się, że 61,6% mieszkańców powiatu wejherowskiego w wieku 65+, którzy objęci zostali badaniem ankietowym posiadają wiedzę o instytucjach działających w gminach i powiecie na rzecz seniorów. Natomiast ponad 1/3 badanych seniorów nie wie jakie instytucje udzielają pomocy osobom starszym, a 7,4% badanych nie udzieliło odpowiedzi na zadane pytanie.

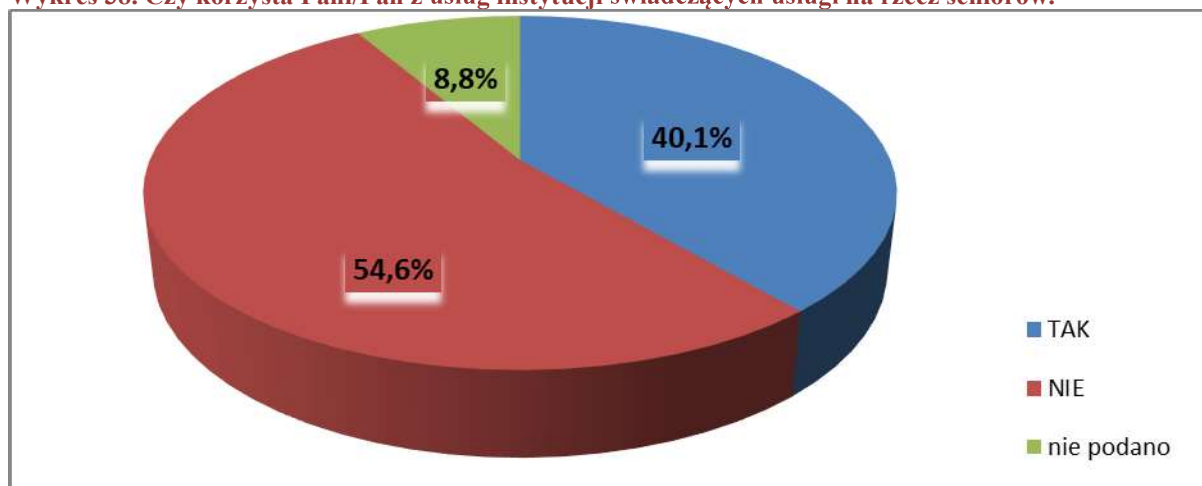
Wykres 37. Czy posiada Pani/Pan wiedzę, jakie instytucje działają w gminie /powiecie na rzecz seniorów.

Źródło: badania własne.

Z uzyskanych odpowiedzi na pytanie czy badani korzystają z usług świadczonych na rzecz seniorów w instytucjach uzyskano 210 twierdzących odpowiedzi co stanowi 40,1% badanych osób, 286 odpowiedzi negatywnych, co stanowi 54,6% badanych osób, 46 osób nie udzieliło odpowiedzi na zadane pytanie, co stanowi 8,8% badanych osób.

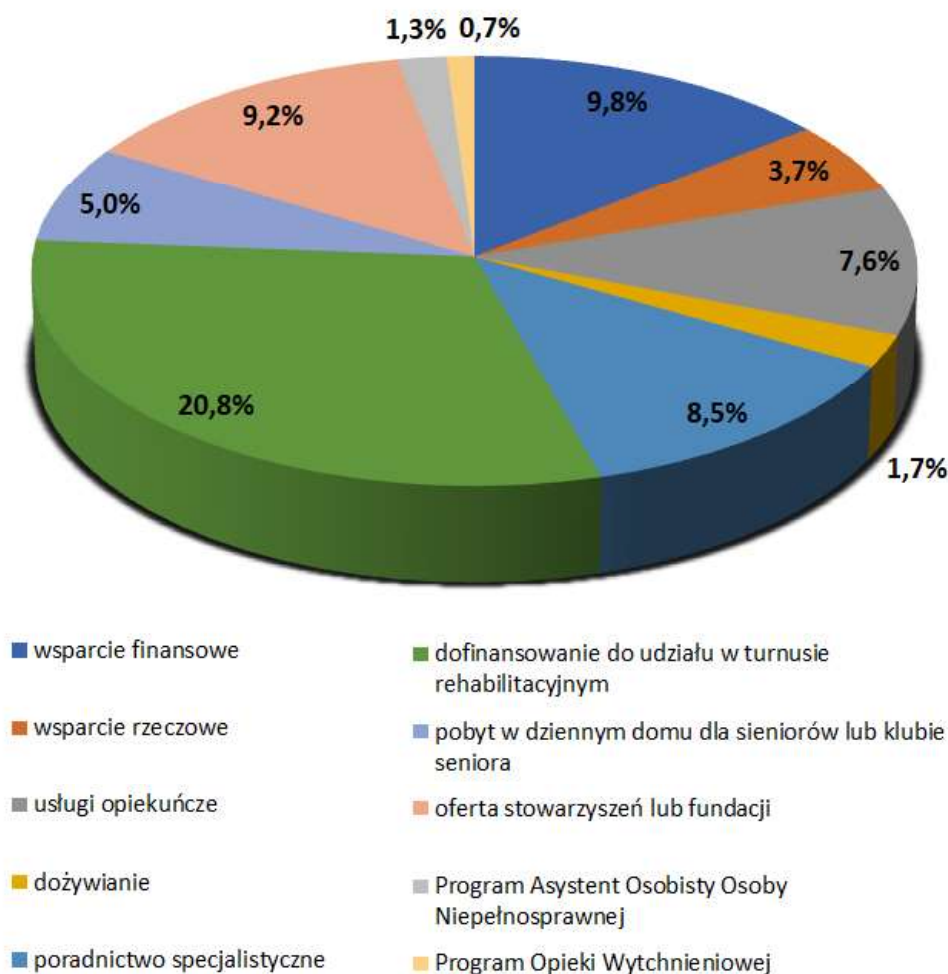
Wykres 38. Czy korzysta Pani/Pan z usług instytucji świadczących usługi na rzecz seniorów.

Źródło: badania własne.

Z udzielonych odpowiedzi na pytanie z jakiej pomocy dotychczas skorzystały osoby starsze wynika, że korzystają z następujących form i rodzajów pomocy: dofinansowania do udziału w turnusach rehabilitacyjnych 20,8% badanych, wsparcie finansowe 9,8% osób, oferty stowarzyszeń lub fundacji 9,3% osób, poradnictwo specjalistyczne 8,5% osób, usługi opiekuńcze 7,6% badanych, pobyt w dziennym domu dla seniorów lub klubie seniora 5% badanych, wsparcie rzeczowe 3,8% badanych, dożywiania 1,7% badanych, Programu Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej 1,3% badanych, Programu Opieka Wytchnieniowa 0,7% badanych.

Wykres 39. Rodzaje pomocy świadczonej dla seniorów z której dotychczas skorzystały osoby w wieku 65+ biorące udział w badaniu.

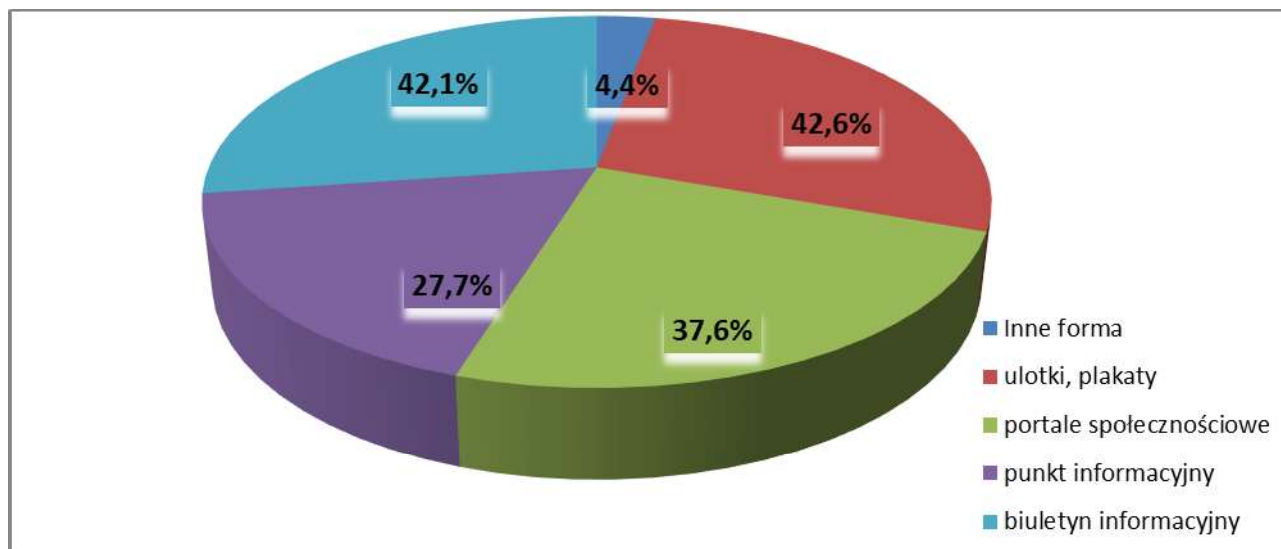

Źródło: badania własne.

1.7. Dostęp do informacji o wydarzeniach kulturalnych i działaniach podejmowanych na rzecz seniorów w gminie/ powiecie.

By sprawdzić jaki sposób przekazywania informacji o wydarzeniach kulturalnych i działaniach podejmowanych na rzecz seniorów będzie najskuteczniejszy, zadano pytanie dotyczące sposobu przekazywania informacji. Z uzyskanych danych wynika, że ulotki i plakaty 232 (42,6%) odpowiedzi, biuletyn informacyjny 228 (42,1%) odpowiedzi oraz portale społecznościowe 204 (37,6%) odpowiedzi są najbardziej preferowanym sposobem przekazywania informacji.

Wykres 40. Sposób uzyskiwania informacji o wydarzeniach kulturalnych i działaniach podejmowanych na ich rzecz przez gminy/powiat.

Źródło: badania własne.

V. Analiza SWOT

MOCE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> rozwinięty system usług opiekuńczych realizowanych w miejscu zamieszkania duża ilość płatnych placówek opiekuńczych zajmujących się całodobową opieką dla seniorów, mała ilość osób starszych oczekujących na umieszczenie w domach pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym, szeroki wachlarz organizacji pozarządowych wspierających osoby starsze w tym uniwersytety trzeciego wieku, stopniowo malejąca ilość osób starszych korzystających z finansowych form wsparcia pomocy społecznej, lepszy status materialny osób starszych, który pozwala na samodzielne utrzymanie się seniorów, realizacja przez gminy programów skierowanych do seniorów oraz pozyskiwanie środków z programów resortowych i unijnych na ten cel, realizacja przez gminy działań środowiskowych i projektów socjalnych skierowanych do seniorów o charakterze kulturalnym, sportowo – rekreacyjnym, edukacyjnym, wspierającym i integracyjnym realizowane przez gminy, podjęmowanie przez seniorów różnych aktywności 	<ol style="list-style-type: none"> niewystarczająca ilość instytucji zabezpieczającej codzienne wsparcie dla seniorów (dienne domy pobytu, kluby seniora), niski poziom organizacji usług sąsiedzkich w opiece i wsparciu seniorów, niewystarczająca struktura transportowa dla osób starszych i związane z tym wykluczenie komunikacyjne, w ocenie badanych niski dostęp do usług z zakresu ochrony zdrowia oraz niewystarczająca liczba programów profilaktyki zdrowia skierowanych do seniorów, brak centrów opiekuńczo - mieszkaniowych i rodzinnych domów opieki, mała ilość osób starszych podejmujących zatrudnienie lub dodatkową pracę.
SZANSE	ZAGROŻENIA

<ol style="list-style-type: none"> 1. wielopokoleniowość rodzin w powiecie wejherowskim (większe szanse na wsparcie) 2. niskie bezrobocie, 3. pojawienie się cyfrowych możliwości wsparcia osób starszych, 4. coraz bardziej pozytywny obraz seniora oraz coraz większa liczba kampanii społecznych realizowanych na rzecz osób starszych, 5. możliwość pozyskiwania środków finansowych na realizację programów i projektów z programów rządowych, 6. możliwość wykorzystania potencjału seniorów do samopomocy, 7. rozwój i doskonalenie współpracy podmiotów sektora samorządowego i pozarządowego w realizację zadań na rzecz osób starszych, 8. wyższa świadomość społeczna dotycząca problemów zdrowotnych związanych z wiekiem senioralnym. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. w prognozach demograficznych wzrost ilości osób starszych powyżej 85 roku życia, 2. zanik tradycyjnych rodzin wielopokoleniowych, 3. niski poziom usług w zakresie ochrony zdrowia, 4. zbyt mała ilość programów profilaktyki zdrowia skierowanych do seniorów, 5. osłabienie więzi rodzinnych i poczucia odpowiedzialności za zabezpieczenie potrzeb starszych członków rodziny, 6. anonimowość ludzka, brak zaufania społecznego, obojętność społeczna, 7. pogłębiająca się przepaść pokoleniowa, 8. niechęć osób starszych do podejmowania zatrudnienia i dorywczych prac przynoszących dodatkowe środki finansowe,
--	--

VI. Cele i zadania

4.1. Priorytet I. Zapewnienie seniorom bezpieczeństwa socjalnego

Lp.	Rodzaj działania	Proponowane zadania w ramach działania	Realizatorzy	Partnerzy	Wskaźniki
1.	Zapewnienie osobom starszym wsparcia w miejscu zamieszkania.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tworzenie w środowiskach lokalnych różnego typu dziennych placówek adekwatnych do potrzeb osób starszych oraz wspieranie placówek już istniejących – kluby seniora, dzienne domy pobytu, centra opiekuńczo – mieszkaniowe, świadczenie usług wsparcia krótkoterminowego świadczone przez domy pomocy społecznej, 2. Świadczenie zgodnie z potrzebami usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych i usług sąsiedzkich na rzecz osób starszych w odpowiednim standardzie oraz usług dożywiania. 3. Realizacja projektów w zakresie rozwoju usług socjalnych na rzecz osób starszych oraz osób opiekujących się osobami starszymi, finansowanych ze środków zewnętrznych. 4. Kampanie informacyjne promujące i upowszechniające m.in.: <ol style="list-style-type: none"> a) ideę „Dobrego sąsiada”, b) bezpieczeństwo seniorów, c) nowe technologie i rozwiązania w zakresie niebezpośrednich usług opiekuńczych, - teleopieka, pudełko życia”, d) Dni Seniora, e) likwidację barier architektonicznych. 5. Organizacja konferencji dotyczącej polityki senioralnej Powiatu Wejherowskiego oraz promującej „Powiatowy Program Wsparcia osób starszych na lata 2024 – 2034”. 6. Cykliczne opracowywanie „Powiatowego informatora dla seniorów”. 7. Utworzenie i prowadzenie strony internetowej adresowanej do osób starszych i ich rodzin. 8. Stworzenie warunków do wprowadzenia „Karty 	Samorządy Gminne i Powiatowy, Miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej, PCPR, szkoły, Organizacje pozarządowe	Lokalni przedsiębiorcy/ podmioty gospodarcze	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba nowych placówek różnego typu adekwatnych do potrzeb osób starszych. 2. Wzrost liczby usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych i sąsiedzkich zgodnie z zapotrzebowaniem. 3. Liczba osób korzystających z dożywiania/ciepłych posiłków 4. Liczba zrealizowanych projektów, finansowanych ze środków zewnętrznych, w zakresie rozwoju usług socjalnych na rzecz osób starszych oraz osób opiekujących się osobami starszymi. 5. Liczba przeprowadzonych kampanii promujących i upowszechniających m.in. bezpieczeństwo osób starszych, nowych technologii i rozwiązań w zakresie niebezpośrednich usług opiekuńczych, idei „Dobrego sąsiada”. 6. Liczba osób objętych teleopieką. 7. Opracowany Powiatowy Informator dla Seniora

	Seniora”.				8. Opracowanie koncepcji i wprowadzenie zasad Karty Seniora. 9. Liczba porad prawnych dla Seniora 65+.
2.	Wsparcie rodzin osób starszych.	1. Pomoc psychologiczna i poradnictwo dla rodzin 2. Prowadzenie grup wsparcia. 3. Prowadzenie wykładów/ pogadanek nt. opieki na seniorem w domu. 4. Usługa opieki wytchnieniowej dla opiekunów osób starszych.	ośrodki pomocy społecznej, PCPR, organizacje pozarządowe	ZOZ	1. Liczba grup wsparcia 2. Liczba udzielonych porad, przeprowadzonych wykładów. 3. Liczba osób, które skorzystały z opieki wytchnieniowej.
3.	Rozwój kompetencji urzędników w zakresie obsługi seniorów.	1. Szkolenia kadr w zakresie obsługi osób starszych	PCPR, GOSP i MOPS		1. Liczba szkoleń. 2. Liczba pracowników uczestniczących w szkoleniu.

4.2. Priorytet II. Zwiększenie aktywnego udziału osób starszych w życiu społecznym, kulturalnym, edukacyjnym i zawodowym

Lp.	Rodzaj działania	Proponowane zadania w ramach działania	Realizatorzy	Partnerzy	Wskaźniki
1.	Zwiększenie aktywności społecznej seniorów.	1. Podniesienie wiedzy i umiejętności członków organizacji seniorskich w zakresie prowadzenia organizacji, m.in. umiejętności liderskich, komunikacji, pozyskiwania funduszy. 2. Przygotowanie się osób w wieku przedemerytalnym do zmiany trybu życia związanego z przejściem na emeryturę. 3. Wzrost udziału osób starszych w życiu publicznym. 4. Zróżnicowanie form integracji międzypokoleniowej.	Gminy, Powiat, Miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej, PCPR, szkoły, organizacje pozarządowe	Lokalni przedsiębiorcy/ podmioty gospodarcze	1. Warsztaty dla liderów organizacji seniorskich. 2. Liczba prowadzonych kampanii informujących osoby przechodzące na emeryturę o ofercie działań społecznych oraz możliwościach aktywnego spędzania czasu (organizacje seniorskie, pracodawcy, Targi seniora, Senioriady). 3. Liczba debat, konferencji i konsultacji społecznych z udziałem osób starszych. 4. Liczba międzypokoleniowych imprez kulturalnych, edukacyjnych, turystycznych, sportowo-rekreacyjnych

2.	Rozwój oferty kulturalnej, rekreacyjnej i edukacyjnej dla osób starszych	1. Organizowanie imprez o charakterze kulturalno rekreacyjnym z wykorzystaniem potencjału lokalnych partnerów (gminnych domów kultury, gminnych bibliotek i powiatowej, klubów fitness, obiektów sportowych). 2. Utworzenie mobilnej biblioteki- książka z dowozem 3. Poszerzenie oferty Uniwersytetów III Wieku. 4. Edukacja informatyczna.	Gminy, Powiat, Miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej, PCPR, szkoły, organizacje pozarządowe	1. Liczba zorganizowanych imprez kulturalnych. 2. Liczba usług mobilnej biblioteki. 3. Liczba słuchaczy Uniwersytetu III wieku. 4. Liczba kursów informatycznych i przeskolonych Seniorów.
3.	Zwiększenie aktywności zawodowej seniorów zgodnie z potrzebami	1. Prowadzenie szkoleń, kursów kwalifikacyjnych dla seniorów 2. Pośrednictwo pracy i doradztwo zawodowe dla seniora 3. Prowadzenie akcji informacyjnej promującej zatrudnienie osób starszych	Gminy, Powiat, Powiatowy Urząd Pracy, miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej, PCPR, PUP organizacje pozarządowe	1. Liczba kampanii promujących aktywność zawodową osób starszych 2. Liczba osób starszych podnoszących kwalifikacje zawodowe i kompetencje osobowościowe.

4.3. Priorytet III. Zdrowie, profilaktyka i rehabilitacja osób starszych

Lp.	Rodzaj działania	Proponowane zadania w ramach działania	Realizatorzy	Partnerzy
1.	Edukacja prozdrowotna	1. Pogadanki i wykłady o profilaktyce zdrowia seniora.	Uniwersytety III Wieku	ZOZ/Szpital
2.	Profilaktyka zdrowia seniora	1. Udział w krajowych i regionalnych programach. 2. Realizacja gminnych programów profilaktycznych. 3. Kampanie informacyjne dotyczące programów profilaktycznych.	Samorządy gminne i samorząd powiatowy.	ZOZ/ Szpital
3.	Rehabilitacja osób starszych	1. Udział osób starszych w turnusach rehabilitacyjnych. 2. Oferta i promowanie usług rehabilitacyjnych dla osób starszych. 3. Dofinansowanie usług rehabilitacyjnych.	Samorządy gminne i samorząd powiatowy, ośrodki pomocy społecznej, PCPR, PFRON.	ZOZ, szpital, zakłady rehabilitacji

4.4. Priorytet IV. Wizerunek osób starszych.

<p>1. Wzmocnienie pozytywnego wizerunku osób starszych.</p>	<p>1. Utworzenie Powiatowych oraz Gminnych Rad Seniorów 2. Przedstawienie co roku problematyki osób starszych na sesji Rady Powiatu Wejherowskiego. 3. Organizowanie kampanii społecznych wzmacniających wizerunek osób starszych. 4. Przystępowanie do ogólnopolskich kampanii/konkursów wzmacniających wizerunek osób starszych. 5. Wspieranie wydarzeń organizowanych przez organizacje seniorskie poprzez dotacje z Gmin i Powiatu oraz udział w nich Władz Gmin i Powiatu. 6. Prezentacja dorobku organizacji seniorskich podczas Dni Seniora 7. Inicjatywa lokalna skierowana do osób starszych integrująca międzypokoleniowo</p>	<p>Samorządy gminne i samorząd powiatowy, ośrodki pomocy społecznej, Starostwo Powiatowe, PCPR, PFRON</p>	<p>Lokalne media, audycje radiowe i telewizyjne</p>	<p>1. Liczba kampanii społecznych wzmacniających wizerunek osób starszych. 2. Liczba inicjatyw lokalnych skierowanych do osób starszych.</p>
<p>2. Przeciwdziałanie dyskryminacji osób starszych</p>	<p>1. Poprawa jakości obsługi osób starszych przez pracowników urzędów i instytucji poprzez uwzględnienie potrzeb/ograniczeń osób starszych (zrozumiały i przystępny język, większa czcionka, wyjaśnienia, głośnie mówienie, odpowiednie redagowanie publikacji i ogłoszeń). 2. Badanie jakości obsługi osób starszych przez pracowników urzędów i różnych instytucji. 3. Programy wychowawcze w szkołach uwzględniające prawidłowe relacje i szacunek dla osób starszych.</p>	<p>Samorządy gminne i samorząd powiatowy, ośrodki pomocy społecznej, PCPR, PFRON.</p>	<p>Lokalne media, audycje radiowe i telewizyjne, Powiatowy Urząd Pracy, szkoły.</p>	<p>1. Wyniki badań jakości obsługi osób starszych przez pracowników urzędów i różnych instytucji.</p>

VII. Realizatorzy programu.

Realizatorami Powiatowego Programu Wsparcia Osób Starszych w Powiecie Wejherowskim na lata 2024 – 2034 będą:

- 1) Samorząd powiatowy i samorządy gminne z powiatu wejherowskiego,
- 2) Starostwo Powiatowe w Wejherowie,
- 3) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie,
- 4) Powiatowy Urząd Pracy,
- 5) gminne i miejskie ośrodki pomocy społecznej,
- 6) Rady Seniorów,
- 7) całodobowe domy pomocy społecznej,
- 8) ośrodki wsparcia dziennego,
- 9) organizacje pozarządowe działające na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.

VIII. Źródła finansowania.

Z uwagi na dziesięcioletni okres obowiązywania programu oraz różnorodność podmiotów zaangażowanych w realizację zadań, środki finansowe na realizację zadań będą uwzględniane w rocznych planach finansowych poszczególnych jednostek.

Jednostki i organizacje uczestniczące w realizacji programu będą aplikować o środki zewnętrzne na realizację właściwych sobie zadań określonych w programie.

Środki finansowe na realizację programu będą pochodzić z:

1. Budżetu Powiatu Wejherowskiego, w tym planów finansowych jednostek organizacyjnych Powiatu,
2. Budżetów Gmin powiatu wejherowskiego,
3. Rządowego Programu Wieloletniego na rzecz Osób Starszych „Aktywni+”,
4. Rządowego Programu Wieloletniego „Senior +” na lata 2021-2025,
5. Europejskiego Funduszu Społecznego,
6. Dotacji budżetu państwa na realizację zadań zleconych,
7. Funduszu Solidarnościowego,
8. Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

IX. Monitoring i ewaluacja.

W okresie obowiązywania, program będzie analizowany w procesie monitoringu, który prowadzony będzie w oparciu o:

1. coroczne raportowanie i ocenę zgodności faktycznego postępu z założeniami i celami programu w odniesieniu do wyznaczonych wskaźników,
2. ocenę nowych wyzwań i zagrożeń.

Ewaluacji i monitoringowi podlegają standard i dostępność usług oraz stopień i realizacja celów.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie będące koordynatorem programu w imieniu Powiatu Wejherowskiego, będzie raportowało rokrocznie działania realizowane w ramach programu i przedstawiało rezultaty podejmowanych zadań i potrzeby przy okazji przedstawiania Radzie Powiatu Wejherowskiego rocznego sprawozdania z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie.

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Populacja seniorów w latach 2017-2022.	6
Wykres 2. Prognozowana populacja seniorów do 2050 roku.	7
Wykres 3. Liczba osób starszych objętych wsparciem MOPS/GOPS na lata 2020-2022.	9
Wykres 4. Liczba osób w wieku 65+ korzystających z usług ośrodków pomocy społecznej powiatu wejherowskiego w latach 2020-2022.....	9
Wykres 5. Wysokość świadczeń finansowych wypłaconych osobom w wieku 65+ w latach 2020-2022.	10
Wykres 6. Wysokość świadczeń finansowych wypłacanych przez ośrodki pomocy społecznej osobom w wieku 65+ w latach 2020 - 2022.	11
Wykres 7. Liczba osób w wieku 65+ korzystających ze świadczeń niefinansowych 2020-2022.	12
Wykres 8. Liczba pensjonariuszy w wieku 65+ w domach pomocy społecznej w Powiecie.....	13
Wykres 9. Koszty usług opiekuńczych w latach 2020-2022.	14
Wykres 10. Koszty usług opiekuńczych poniesionych przez poszczególne gminy w latach 2020-2022.15	
Wykres 11. Rodzaj podejmowanych działań przez NGO na rzecz seniorów w latach 2020-2022.	18
Wykres 12. Potrzeby seniorów dotyczące codziennego funkcjonowania zgłaszane w organizacjach pozarządowych.	21
Wykres 13. Najważniejsze formy współpracy z powiatem na rzecz seniorów.	22
Wykres 14 .Najważniejsze formy współpracy z gminami na rzecz seniorów.....	22
Wykres 15. Ilość osób w wieku 65+ biorących udział w badaniu ankietowym z podziałem na płeć wyrażona w procentach.	24
Wykres 16. Poziom wykształcenia seniorów biorących udział w badaniu ankietowym z podziałem na płeć.....	25
Wykres 17. Stan cywilny osób w wieku 65+ biorących udział w badaniu ankietowym.	25
Wykres 18. Miejsce zamieszkania osób w wieku 65+ biorących udział w badaniu.	26
Wykres 19. Samoocena stanu zdrowia przez osoby w wieku 60+ według danych z Głównego Urzędu Statystycznego 2018-2021.	27
Wykres 20. Ocena stanu zdrowia osób w wieku 65+ biorących udział w badaniu.....	28
Wykres 21. Stopień niepełnosprawności osób w wieku 65+ biorących udział w badaniu.....	28
Wykres 22. Sytuacja materialna seniorów w województwie pomorskim w roku 2021.	29
Wykres 23. Sytuacja materialna osób w wieku 65+ biorących udział w badaniu.....	30
Wykres 24. Aktywność przynosząca dochód osób w wieku 65+ biorących udział w badaniu.....	31
Wykres 25. Chęć podjęcia zatrudnienia przez osoby w wieku 65+ biorących udział w badaniu.	31
Wykres 26. Formy spędzania czasu wolnego osób w wieku 65+ według danych GUS z 2019.	32
Wykres 27. Zainteresowania lub hobby osób w wieku 65+ biorących udział w badaniu.	33
Wykres 28. Formy spędzania czasu wolnego osób w wieku 65+ biorących udział w badaniu.....	34
Wykres 29. Potrzeby seniorów w sferach życia społecznego w lokalnym środowisku.	35
Wykres 30. Problemy w świadczeniu usług medycznych i zdrowotnych według osób w wieku 65+ .36	
Wykres 31. Dodatkowe świadczenia i działania profilaktyczne z których w przyszłości chcieliby skorzystać osoby w wieku 65+	36
Wykres 32. Potrzeba systematycznej pomocy ze strony rodziny lub innych osób.....	37
Wykres 33. Rodzaje oczekiwanego przez seniorów wsparcia.	38
Wykres 34. Usługi świadczone na rzecz osób starszych przez instytucje i organizacje pozarządowe, z których ankietowani chcieliby skorzystać w najbliższym czasie.	39
Wykres 35. Rodzaje aktywności cieszące się zainteresowaniem seniorów.....	40

Wykres 36. Rodzaj usług bezpłatnych lub ulgowych dla seniorów z których ankietowani chcieliby korzystać.	41
Wykres 37. Czy posiada Pani/Pan wiedzę, jakie instytucje działają w gminie /powiecie na rzecz seniorów.	42
Wykres 38. Czy korzysta Pani/Pan z usług instytucji świadczących usługi na rzecz seniorów.	42
Wykres 39. Rodzaje pomocy świadczonej dla seniorów z której dotychczas skorzystały osoby w wieku 65+ biorące udział w badaniu.	43
Wykres 40. Sposób uzyskiwania informacji o wydarzeniach kulturalnych i działaniach podejmowanych na ich rzecz przez gminy/powiat.	44

SPIS TABEL

Tabela 1. Populacja ogółem w latach 2017-2022.	6
Tabela 2. Populacja seniorów w latach 2017-2022.	6
Tabela 3. Prognozowana na 2050 rok liczba seniorów w powiecie wejherowskim.	7
Tabela 4. Liczba osób starszych objętych wsparciem MOPS/GOPS.	8
Tabela 5. Wysokość udzielonych świadczeń pieniężnych seniorom przez ośrodki pomocy społecznej w latach 2020 – 2022.	10
Tabela 6. Liczba mieszkańców korzystających ze wsparcia pozafinansowego pomocy społecznej w podziale na gminy w latach 2020-2022.	12
Tabela 7. Koszty ponoszone przez gminy na zapewnienie usług opiekuńczych w latach 2020-2022.	14
Tabela 8. Gminne programy wsparcia seniorów.	15
Tabela 9. Programy realizowane na rzecz seniorów przez gminy przy udziale środków UE.	16
Tabela 10. Rządowe programy wsparcia seniorów realizowane przez gminy.	16
Tabela 11. Działania środowiskowe i inne realizowane w gminach powiatu wejherowskiego na rzecz seniorów.	17
Tabela 12. Organizacje pozarządowe działające na terenie powiatu wejherowskiego na rzecz seniorów, które wzięły udział w badaniu ankietowym.	19
Tabela 13. Środki finansowe pozyskiwane w 2022 roku przez organizacje działające wyłącznie na rzecz seniorów.	23
Tabela 14. Zainteresowania i hobby wymienione przez osoby w wieku 65+.	34

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 19 pkt. 16 ustawy o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023r. poz. 901 ze zm.) do zadań własnych powiatu należy podejmowanie innych działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych. Przyjęty Uchwałą Nr VI/VI/82/19 Rady Powiatu Wejherowskiego w dniu 26 kwietnia 2019 roku r. Powiatowy Program Wsparcia Osób Starszych obejmuje lata 2019-2023, zatem koniecznym jest przyjęcie Programu na kolejne lata tj. 2024-2034, który zapewni ciągłość w systematycznym wspieraniu osób starszych zamieszkujących na terenie powiatu wejherowskiego.

Do opracowania niniejszego Programu Zarząd Powiatu Wejherowskiego powołał Zespół, w skład którego weszli przedstawiciele: Starostwa Powiatowego w Wejherowie, ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu wejherowskiego, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie Wejherowie, organizacji pozarządowych aktywnie działających na rzecz osób starszych. Założenia do niniejszego programu opracowano w oparciu o dane statystyczne dotyczące seniorów zamieszkujących na terenie powiatu wejherowskiego oraz na podstawie przeprowadzonych badań jakościowych wśród mieszkańców powiatu wejherowskiego w wieku 65+. Niniejszy Program został skonsultowany z organizacjami pozarządowymi na zasadach określonych w Uchwale Nr III/XLVI/416/10 Rady Powiatu Wejherowskiego z dnia 27 września 2010 r., w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej organizacji pożytku publicznego.

Program będzie realizowany ze środków własnych Powiatu, PFRON, środków unijnych oraz dotacji celowych.

Uchwałą przedkłada Zarząd Powiatu Wejherowskiego.